

مقایسه تطبیقی عملکرد صادراتی صنایع شیمیایی و فلزی ایران

دکتر مسعود نونزاد

مقدمه

از الگوهای رشد وارداتی و باهدف همگرایی اقتصاد ایران با اقتصاد جهان سرمایه‌داری صورت گرفته که در نهایت به چنین ساختار نامناسبی انجامیده است. صنایع کشور فاقد ارتباط درونی با یکدیگر و با سایر بخشهای اقتصادی می‌باشند و مهمترین عامل در این زمینه گذشته از عوامل دیگر، فقدان صناعی است که بتواند بین مواد معدنی و کشاورزی از یک طرف و صنایع سبک از سوی دیگر پیوند برقرار سازد. تبدیل مواد معدنی علاوه بر نیاز به صنایع استخراجی خوب فلزات و صنایع تبدیلی، نیازمند صناعی است که قادر به ساختن ماشین آلات صنایع سبک با استفاده از مواد معدنی باشد و چرخه تولید به مصرف را درونی نماید. در زمینه تبدیل محصولات کشاورزی به مواد غذایی و مصرفی نیز، ماشین آلات تولیدی مورد نیاز است. بدین ترتیب ایجاد هر گونه صنعت نیازمند پایه گذاری صنایع سنگین و توسعه کارخانه‌های ماشین‌سازی است.

بررسی تاریخی رشد صنعتی ایران نشان می‌دهد که اقتصاد ملی، از درآمدهای نفتی بعنوان مهمترین عامل تبعیت می‌نماید. این درآمدها از سه طریق، رشد اقتصادی-صنعتی را متأثر می‌سازد: ابتدا از طریق منعکس شدن در تراز پرداختها در آمد ملی را افزایش می‌دهد. دوم بخش

سیاستها و برنامه‌های حاکم بر بخش صنعت کشور، بیشتر دنباله‌رو سیاستها و برنامه‌های گذشته بوده و یا به منظور پاسخگویی به شرایط اضطراری (جنگ تحمیلی، تحریم اقتصادی...) طراحی و اجرا شده است. اتکای بخش صنعت به ارز ارزان دولتی، توسعه صنعتی کشور را وابسته به واردات ماشین آلات، قطعات و کالاهای واسطه‌ای و مواد اولیه نموده است. بعبارت دیگر رشد صنعت کشور درونزا نبوده و زیر بخشهای صنعت نیز در سرمایه‌گذاریهای داخلی، بهره‌ای از رشد بخش مذکور نبرده‌اند.

سیاست صنعتی اعمال شده، در کنار روشهای تشویقی چون واگذاری ارز با نرخ دولتی به دارندگان موافقت اصولی و... به ایجاد اشتغال و درآمد و تولید متناسب با منابع مصرف شده، کمکی نکرده و منجر به اتلاف منابع در این بخش شده است.

با بررسی دوره‌های شکل‌گیری صنایع کشور، با توجه به تقسیم‌بندی بر مبنای اجزاء تشکیل دهنده آنها، این نتیجه حاصل می‌شود که بین مجموعه صنایع کشور، پیوندهای لازم برقرار نمی‌باشد. توسعه بخش صنعت کشور با استفاده

به نفوذ قابل استمرار در بازارهای جهانی نبوده است.^۲ یک شاخص مهم برای بررسی کارآیی در صنعت، محاسبه نسبت ستاده واقعی بر ستاده بالقوه است. این شاخص نشان می‌دهد که آن صنعت تا چه میزان می‌تواند از ظرفیت‌های خود استفاده کند.

بر پایه پژوهشی که در مورد ۱۲۹ صنعت فعال کشور صورت گرفته است، میزان کارآیی فنی تنها در ۸ صنعت کشور بالای ۷۰ درصد و در ۲۱ صنعت بالای ۵۰ درصد است. بالاترین کارآیی فنی به تولید محصولات اساسی مسی (۱۰۰ درصد) تعلق دارد. تولید خوراک دام و حیوانات، تولید طناب و ریسمان و نخ قند و توری، تولید جعبه و کارتن و سایل بسته‌بندی کاغذی و مقوایی، تولید مواد پلاستیکی به شکل اولیه و ساخت لاستیک مصنوعی، دباغی و تکمیل چرم، تولید لاستیک رویی و تویی و روکش کردن مجدد و بازسازی لاستیکهای رویی، تولید الیاف مصنوعی همگی از صنایعی هستند که کارآیی بالای ۷۰ درصد دارند. به عبارت دیگر، تقریباً کمتر از ۳۰ ظرفیت بیکار در این صنایع وجود دارد. در این رتبه‌بندی، صنعت جای سازی تولید قطعات و ملحقات و سایل نقلیه موتوری و تولید گلیم، زیلو و جاجیم دستباف کارآیی کمتر از ۱۰ درصد دارند و در حدود ۹۰ درصد ظرفیت بیکارترین صنایع وجود دارد. از مهمترین صنایع که سهم بالایی در ارزش صادرات ایران دارد قالی و قالیچه دستباف است ولی در این صنعت تنها ۱۸ درصد کارآیی وجود دارد. در انتشار روزنامه و مجله و نشریات ادواری ۸۷ درصد عدم کارآیی وجود دارد.^۳

عدم کارآیی یک فعالیت صنعتی ریشه در دلایل فنی، قانونی، ساختار بازار، دلایل مدیریتی و در نهایت غیر ساختاری دارد. بطور مثال کارآیی پایین صنعت

اعظم بودجه دولت از محل این درآمدها تأمین می‌شود و سوم با تزریق درآمدهای نفتی در اقتصاد از طریق تأمین مالی برای مصرف و سرمایه‌گذاری موجب افزایش تقاضا می‌گردد. بیشتر سیاستهای بازرگانی کشور با هدف صنعتی شدن، از طریق جایگزینی واردات اعمال می‌شده است، لیکن جایگزینی واردات در ایران بطور کامل به انجام نرسیده است. همچنین بررسی مطالعات انجام گرفته در زمینه این سیاستها نشان می‌دهد که سیاستهای حمایتی برای جایگزینی واردات منجر به تخصیص غیر کارآیی منابع و زیان خالص اجتماعی شده است.^۱

در خصوص توسعه صادرات، سه مرحله مجزا در اقتصاد کشور قابل بررسی است. این دوره‌ها شامل دوران ملی شدن صنعت نفت، برنامه عمرانی پنجم و سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی می‌باشد. دوران ملی شدن صنعت نفت، و دوران پس از پیروزی انقلاب اسلامی به جهت اینکه انگیزه فراهم آمده برای تشویق صادرات بواسطه تنگناها و مضیقه‌های ارزی کشور می‌باشد، از روند تقریباً مشابهی برخوردارند. در دوره مربوط به برنامه پنجم عمرانی، صادرات صنعتی کشور بدون داشتن هیچگونه مزیت نسبی و صرفاً بواسطه انگیزه‌های قوی فراهم آمده توسط دولت، افزایش یافته است. نقض این سیاست در شرایط بروز شوک‌هایی که تنگناهایی را نیز بدنبال دارند، قابل تأمل است. مثلاً با پیروزی انقلاب اسلامی، سهم صادرات صنعتی در کل صادرات غیر نفتی به یکباره آفت شدیدی یافت و این بهروشنی نمایانگر نقض سیاست مذکور می‌باشد.

پس از پیروزی انقلاب، بویژه در طی سالهای اجرای برنامه اول و دوم توسعه کشور، بخش صنعت تحرکی هر چند محدود در جهت گسترش صادرات داشته است و روند آن نسبتاً متفاوت از دوره‌های قبلی بوده است لیکن هنوز نتوانسته از امکانات بالقوه موجود حداکثر بهره‌برداری را بعمل آورد.

بطور کلی عملکرد صادراتی کشور به نحوی بوده است که صادرات صنعتی متناسب با نیازهای اقتصادی کشور توسعه نیافته است و صادرات غیر نفتی همچنان به محصولات و کالاهایی که بطور سنتی و در طی قرون گذشته بازارهای معین و نسبتاً مطمئنی را در سطح جهانی دارا بوده‌اند، متکی باقی مانده است. بخش صنعت به رغم گذشت بیش از نیم قرن از پایه‌گذاری آن و با توجه به استهلاك بخش قابل توجهی از ماشین‌آلات و تجهیزات مربوطه تاکنون قادر

○ بر پایه پژوهشی که در مورد ۱۲۹ صنعت فعال کشور صورت گرفته است، میزان کارآیی فنی تنها در ۸ صنعت کشور بالای ۷۰ درصد و در ۲۱ صنعت بالای ۵۰ درصد است.

سرمایه گذاری در صنایع شیمیایی در تمامی برنامه‌های عمرانی قبل و بعد از انقلاب یکی از اساسی‌ترین اقدامات دولت در راستای توسعه صنعتی و توسعه صادرات غیر نفتی بوده است. هر چند که این مسئله دچار فراز و نشیب‌های گوناگونی گردیده، لیکن هیچگاه از درجه اهمیت آن کاسته نشده است طی برنامه عمرانی چهارم سالانه بطور متوسط ۵/۲۶ میلیارد ریال در صنایع شیمیایی سرمایه گذاری گردید و در چهار دوره بعدی یعنی برنامه عمرانی پنجم، دوره انقلاب و جنگ، برنامه اول و دوم توسعه، این مقدار به ترتیب معادل ۲۲/۲، ۲۱/۵، ۴۱/۸ و ۱۵/۲ میلیارد ریال است. چنانچه میانگین رشد سرمایه گذاری را در پنج دوره ذکر شده مد نظر قرار دهیم عملکرد هر دوره را در ارتباط با سرمایه گذاری در صنایع شیمیایی می‌توان مشخص نمود. میانگین رشد سالیانه در برنامه عمرانی چهارم (۷٪) درصد، در برنامه عمرانی پنجم ۱۴۲ درصد، دوره انقلاب و جنگ ۹۸ درصد، برنامه اول توسعه اقتصادی ۶۳ درصد و بالاخره برنامه دوم توسعه ۹ درصد می‌باشد. همانطوری که مشخص است از نقطه نظر سرمایه گذاری در صنایع شیمیایی برنامه پنجم عمرانی (۱۳۵۲-۵۶) بیشترین و برنامه چهارم عمرانی (۱۳۴۷-۵۱) کمترین معدل رشد سالیانه سرمایه گذاری را داشته است.

در دو دوره مذکور سهم سرمایه گذاری صنایع شیمیایی در کل سرمایه گذاری صنعتی به ترتیب ۱۴ درصد و ۲۵ درصد می‌باشد.

صادرات صنایع شیمیایی در طول برنامه عمرانی سوم سالیانه بطور متوسط ۹/۸۲ میلیون دلار بوده که در پنج دوره بعدی، (۱۳۴۷-۵۱) ۲۳/۳۶ میلیون دلار، (۱۳۵۲-۵۶) ۵۴/۳ میلیون دلار (۱۳۵۷-۶۷) ۳۴/۶۹ میلیون دلار (۱۳۶۸-۷۳) ۱۶۰/۵ میلیون دلار و (۱۳۵۷-۶۷) ۴۲۴/۳۶ میلیون دلار بوده است. میانگین رشد این شاخص در شش دوره مورد نظر مشخص می‌کند که برنامه اول توسعه یا ۴۰ درصد رشد سالیانه موفقترین دوره، و برنامه عمرانی سوم یا ۹ درصد رشد عملکرد ضعیفتری داشته است.

ارزش افزوده یکی از فاکتورهای مهمی است که شدت و ضعف آن بیانگر عملکرد مناسب یا نامناسب هر واحد اقتصادی است. از این رو می‌توان صنایع شیمیایی را با توجه به آن، از نظر درجه موفقیت یا عدم موفقیت در شش دوره زمانی مورد بررسی قرار داد:

چای سازی، ناشی از مشکلات فصلی بودن و انبارداری است که به صورت دلایل فنی بروز می‌کند به عبارت دیگر مشکلات فنی باز تاب سایر عوامل و مشکلات است حتی مشکلات ساختاری و قانونی نیز خود را به صورت مشکلات فنی نشان می‌دهند که بسترسازی مناسب جهت تعیین فضای حقوقی، اقتصادی را می‌طلبد.

توسعه صنعتی در فرآیند رشد اقتصادی ملل جهان رسالت خاصی را به عهده داشته و دارد. هر چه ساختار اقتصادی و اجتماعی تحول بیشتری پیدا کند نقش صنعت در پویا نگهداشتن اقتصاد تعیین کننده تر می‌گردد. یکی از مظاهر توسعه صنعتی ضرورت پیوند آن با تجارت بین الملل است. به عبارت دیگر تجارت و توسعه در حالت پویایی، نقطه اتصال خود را در بخش صنعت می‌یابند. دو رکن واردات و صادرات که در ماهیت امر به منزله کانال انتقال تکنولوژی و مبادله کالا از مرزی به مرز دیگر محسوب می‌شود در شکل گیری استراتژی توسعه صنعتی نقش تعیین کننده را دارد. در عصر حاضر، طرح استراتژی توسعه صنعتی برای کشورهای در حال توسعه خارج از دو رکن واردات و صادرات غیر قابل تصور می‌باشد. جایگزینی واردات در کالاهای مربوط به منابع معدنی و طبیعی (صنایع تبدیلی) در واقع بستر تعیین استراتژی درازمدت توسعه صادرات می‌باشد و واضح است که نقش اصلی در ایجاد تعادل تجاری، استراتژی توسعه صادرات در بخشی از کالاهای صنعتی است که بایستی در تمامی مراحل رشد و توسعه دنبال شود. در این مقاله با استفاده از شاخصهایی به بررسی و مقایسه عملکرد صادراتی صنایع مهم و استراتژیک شیمیایی و فلزی می‌پردازیم.

۱- نگاهی کوتاه به وضعیت

صنایع شیمیایی و فلزی

۱-۱- بررسی صنایع شیمیایی

وجود منابع غنی گاز طبیعی در کشور بعنوان خوراک کارخانجات پتروشیمی همواره عاملی مهم در جهت سرمایه گذاری در صنایع شیمیایی است. وجود بازارهای داخلی و خارجی از طرفی و دلار بودن مزیت نسبی در این زمینه از طرفی دیگر موجب شده تا روز به روز اهمیت این صنایع شناخته شده و در جهت گسترش و توسعه آن گاهای مؤثری برداشته شود.

شیمیایی در این دوره گردید.

تنزل شدید نرخ رشد سالیانه ارزش صادرات به ازاء هر واحد ارزش افزوده به میزان ۹ درصد در این دوره گویای عدم توفیق صادرات صنایع شیمیایی است هر چند که نرخ رشد ۵۳ درصدی ارزش صادرات به ازاء هر واحد سرمایه گذاری نیز، اگر چه مناسب ولی مطابق انتظار نمی باشد.

افزایش قابل توجه رشد سرمایه گذاری در این دوره که بواسطه بالا رفتن درآمدهای نفتی حادث شد مؤید رشد تولید، ارزش افزوده و به تبع آن افزایش نرخ رشد صادرات محصولات شیمیایی بوده که علیرغم انتظار بسیار کمتر از دوره قبل می باشد.

کاهش نرخ رشد صادرات صنایع شیمیایی در برنامه پنجم علل متفاوتی داشته که از مهمترین آنها می توان به عرضه تولیدات در بازار داخلی بعلت بالا رفتن تقاضای کل جامعه، حضور رقباتی خارجی در عرصه رقابت، عدم بازاربایی مناسب و پائین بودن کیفیت محصولات تولیدی اشاره کرد.

پیامدهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ناشی از

○ کاهش سرمایه گذاری دولت در برنامه دوم توسعه در صنایع شیمیایی که دلایل عمده آن بسته شدن قراردادهای بیع متقابل و کاهش درآمدهای نفتی کشور به دنبال سقوط قیمت جهانی نفت بود، رشد ارزش افزوده این صنعت را با کاهش روبه رو ساخت و به دنبال آن صادرات را نیز تحت تأثیر قرار داد. همچنین بی ثباتی اقتصادی و تردید در وجود دورنمای روشن اقتصادی، چند نرخی بودن ارز و افزایش افسار گسیخته بهای آن در بازار آزاد سرمایه گذاری خصوصی را به سوی فعالیت های مقطعی و پر سود واسطه گری و دلالی سوق داد.

میانگین ارزش افزوده صنایع شیمیایی طی دوره تحقیق روند فزاینده ای داشته و از ۲۷/۷۸ میلیون دلار در برنامه سوم عمرانی به ۳۸۴۵ میلیون دلار در برنامه دوم توسعه اقتصادی رسیده است. لیکن از جهت رشد سالیانه برنامه چهارم عمرانی با میانگین رشد سالیانه ای معادل ۴۷ درصد حداکثر رشد و دوره انقلاب و جنگ با ۱۳ درصد حداقل رشد سالیانه را دارا بوده است. سهم ارزش افزوده صنایع شیمیایی در ارزش افزوده صنعت در دو دوره یاد شده بطور متوسط، به ترتیب ۱/۷ و ۰/۵ درصد می باشد. در مجموع از حیث ارزش افزوده صنایع شیمیایی، برنامه چهارم عمرانی دوره موفق و دوران انقلاب و جنگ ناموفق ترین دوره بوده است.

در برنامه عمرانی چهارم به ازاء هر میلیارد ریال سرمایه گذاری در صنایع شیمیایی سالیانه و بطور متوسط ۷/۶ میلیون دلار صادرات صورت گرفته است در حالیکه در چهار دوره بعدی این ارقام عیار تند از:

۸/۷ میلیون دلار در برنامه پنجم عمرانی، ۱۷ میلیون دلار طی سالهای ۶۷-۱۳۵۷، ۲۲ میلیون دلار در دوره برنامه اول توسعه و ۴/۳ میلیون دلار طی برنامه دوم توسعه (کاهش در این دوره بعلت عدم سرمایه گذاری دولت از سال ۱۳۷۵ در صنایع شیمیایی بوده است). بنابراین موفقترین دوره برنامه اول توسعه و ناموفقترین دوره برنامه دوم توسعه می باشد.

از لحاظ ارزآوری به ازای هر یک میلیون دلار ارزش افزوده صنایع شیمیایی، برنامه عمرانی سوم با میانگین ۴۴۰ هزار دلار موفقترین و دوران انقلاب و جنگ با ۴۰ هزار دلار ناموفقترین دوره بوده است. همچنین از لحاظ ارزآوری به ازای هر نفر شاغل در کل صنعت، برنامه دوم توسعه بالاترین عملکرد را با میانگین سالانه ۱۰۰ دلار و برنامه سوم عمرانی ضعیفترین عملکرد را با میانگین سالانه ۵/۴ دلار داشته است.

تأکید دولت بر اجرای سیاست توسعه صنعتی و سرمایه گذاریهای کلان در این رابطه که از برنامه عمرانی سوم آغاز شد، زمینه ساز اجرا و راه اندازی پروژه های متعدد صنایع شیمیایی نظیر پتروشیمی رازی (شاهپور سابق) شد. ثبات وضعیت اقتصادی، رشد ارزش افزوده، عدم وجود بازار داخلی گسترده برای تولیدات و سرمایه گذاری خارجی که بدلیل وجود روابط سیاسی و نیروی کار ارزان قیمت در کشور صورت می گرفت موجب رونق صادرات صنایع

این بخش رغبت کمتری نشان دادند. نکته قابل توجه در این دوره سرمایه‌گذاری و اهتمام دولت در زمینه توسعه صنایع شیمیایی است.

کاهش سرمایه‌گذاری دولت در برنامه دوم توسعه در صنایع شیمیایی که دلایل عمده آن بسته شدن قراردادهای بیع متقابل و کاهش درآمدهای نفتی کشور به دنبال سقوط قیمت جهانی نفت بود، رشد ارزش افزوده این صنعت را با کاهش رویه‌رو ساخت و به دنبال آن صادرات را نیز تحت تأثیر قرار داد. همچنین بی‌ثباتی اقتصادی و تردید در وجود دورنمای روشن اقتصادی، چند نرخ بودن ارز و افزایش افسارگسیخته بهای آن در بازار آزاد سرمایه‌گذاری خصوصی را به سوی فعالیت‌های مقطعی و پرسود واسطه‌گری و دلالی سوق داد. گذار از دوران انقلاب و جنگ تحمیلی همچنین دوران بازسازی آسیب‌های ناشی از جنگ، نوسان‌های صنایع شیمیایی از نظر تولید، ارزش افزوده و صادرات را می‌داد که متأسفانه این مهم در عمل محقق نگردید.

بجز مسائل ذکر شده، عدم کارایی مدیریت بازاریابی و یا حتی عدم وجود آن در مقایسه با حضور قدرتمندان سایر رقبای خارجی از دلایل عمده ضعف این صنعت در ارتباط با صادرات بوده است.

۲-۱- صنایع فلزی

وجود معادن عظیم فلزی و گوناگونی آن در کشور

○ در برنامه دوم توسعه صنایع فلزی نتوانست مطابق انتظار عمل کند و دوره موفقی را بگذراند. مشکلات همیشگی بخش صنعت در رابطه با صادرات، از جمله حضور رقبای قدرتمند اقتصادی، پائین بودن کیفیت محصولات، بازاریابی نامناسب، تعدد مراجع تصمیم‌گیری و بی‌ثباتی قوانین و مقررات صادراتی باعث کاهش صادرات محصولات صنایع فلزی گردید.

پیروزی انقلاب که موجب از هم‌پاشیدگی نظام اقتصادی گذشته گردید از یک طرف و تحریم اقتصادی و جنگ تحمیلی از طرف دیگر موجبات رکود همه‌جانبه‌ای در بخش صنعت خصوصاً صنایع شیمیایی را فراهم آورد. بمباران صنایع نفت، گاز و پتروشیمی کمبود منابع ارزی و تصاحب بازار محصولات صنایع شیمیایی توسط کشورهای رقیب در منطقه باعث تنزل شدید صادرات محصولات شیمیایی در دوران انقلاب و جنگ گردید. علیرغم تلاشهای گسترده دولت در جهت بازسازی و سرمایه‌گذاری در صنایع شیمیایی و ترغیب و تشویق بخش خصوصی به توسعه صادرات، صدمات وارده به‌حدی بود که نتوانست این صنعت را به فعالیت عادی بازگرداند و ساختار آنرا بطور کامل و دلخواه حفظ نماید. افزایش شدید نرخ ارز، قطع سرمایه‌گذاریهای خارجی، کمبود مواد اولیه، عدم ثبات مقررات و قوانین واردات و صادرات و بطور کلی نبود امنیت اقتصادی و اجتماعی موجب شد تا این صنعت نتواند نقش اساسی خود را در امر صادرات محصولات ایفا نماید.

در برنامه اول توسعه با پایان یافتن جنگ تحمیلی و شروع دوران بازسازی، دولت با سرمایه‌گذاریهای کلان اقدام به بازسازی و نوسازی صنایع نفت، گاز و پتروشیمی از یک سو و تشویق سرمایه‌گذاران در امر احداث کارخانجات مختلف تولید محصولات شیمیایی از سویی دیگر پرداخت. سیاستهای جدیدی را در خصوص رفع تنگنای تولیدی به اجرا گذارد و با حذف مقررات دست و پاگیر اداری در خصوص صدور مجوزهای صنعتی و تجارت خارجی و تخصیص بیشتر ارز به بخش صنعت خصوصاً ارز رقابتی، موجبات افزایش ارزش افزوده و صادرات محصولات صنعتی را فراهم آورد. با وجود تمامی این راهکارها و حتی واگذاری برخی صنایع دولتی و ملی شده به بخش خصوصی و نیز اعمال مکانیزمهایی مانند بیع متقابل و مشارکت با شرکتهای خارجی، بعلت محدود شدن دریافت‌های ارزی در نیمه راه اجرای برنامه، جریان سرمایه‌گذاری در بخش صنعت کند شده و نتوانست روند رو به رشد خود را تداوم بخشد. افزایش نرخ ارز و تورم، بخش قابل توجهی از منابع مالی بخش خصوصی را از سرمایه‌گذاری در تولید به معاملات تجاری و واسطه‌گری پرسود سوق داده و به دلیل نبود سیاستهای صریح و روشن حمایتی دولت از تولیدکنندگان، آنان به سرمایه‌گذاری در

○ صنایع فلزی از نظر ضریب حساسیت صادرات نسبت به سرمایه گذاری نامناسب ترین عملکرد را در دوره ۵۶-۱۳۵۲ و با ۱۱/۰- تجربه کرده است. در این دوره به دنبال رشد یک درصدی در سرمایه گذاری معادل ۱۱/۰ درصد از صادرات این بخش کاسته شده است.

موفق ترین عملکرد صادراتی این صنایع در دوره ۷۳-۱۳۶۸ با ضریب کشش ۲۴ تحقق یافته است. در واقع در این دوره یک درصد رشد سرمایه گذاری موجب ۲۴ درصد افزایش ارزش صادرات بخش شده و مناسب ترین زمینه برای رشد صادرات این بخش در همین دوره فراهم شده است.

سرمایه گذاری به این صنعت اختصاص یافت.

بهره برداری از صنایع مختلف فلزی در این دوره منجر به افزایش تولید و ارزش افزوده گردید، لیکن عدم کنترل و برنامه ریزی صحیح در امر صادرات، واردات بی رویه محصولات و پائین بودن کیفیت از جمله عواملی بودند که صادرات را مطابق انتظار محقق نکرد.

میانگین نرخ رشد صادرات در برنامه پنجم منفی و معادل ۱۲-٪ بوده در حالیکه نرخ رشد سالیانه سرمایه گذاری ۱۰۶ درصد می باشد.

کاهش نرخ رشد صادرات علل متفاوتی داشته که از مهمترین آنها می توان به عرضه تولیدات در بازار داخلی بعلت بالا رفتن تقاضای کل جامعه، اجرای سیاستهای پنهان و آشکار در امر ایجاد تسهیلات برای محصولات وارداتی، عدم بازاریابی مناسب و پائین بودن کیفیت محصولات تولیدی اشاره کرد.

در دوران انقلاب و جنگ رشد سالیانه ارزش صادرات ۹۵ درصد و رشد سالیانه سرمایه گذاری ۶ درصد می باشد. در حالیکه آشفته گی های ناشی از انقلاب، جنگ تحمیلی و

دست اندر کاران را بر آن داشت تا بصورتی فعال به امر توسعه صنایع فلزی در طول چند دهه اخیر بپردازند و از این بابت هم نیاز داخلی را به این گونه محصولات بر آورده سازند و هم بازارهای خارجی را که روز به روز می تواند گسترش یابد را به روی آن بگشایند. وجود منابع عظیم انسانی از سویی و وفور مواد اولیه از سویی دیگر بالاجبار ما را به سمت سرمایه گذاری و توسعه بیش از پیش این صنعت سوق می دهد.

در طول برنامه عمرانی چهارم میانگین سرمایه گذاری در صنایع فلزی معادل ۱۲/۱ میلیارد ریال بوده که روند رو به افزایش آن تا برنامه اول توسعه که به رقمی در حدود ۱۰۷ میلیارد ریال می رسد ادامه می یابد، طی برنامه دوم توسعه با اندکی کاهش نسبت به دوره قبل این رقم به ۹۴/۲ میلیارد ریال بالغ می گردد.

از حیث میانگین رشد سرمایه گذاری دوره پنجم عمرانی با ۰۶ درصد موفقترین دوره و برنامه اول توسعه با ۱ درصد رشد ضعیفترین عملکرد را دارا بوده است. متوسط سهم سرمایه گذاری صنایع فلزی در کل سرمایه گذاری صنعتی در این دو دوره به ترتیب ۳۸ درصد و ۵۷ درصد می باشد.

میانگین ارزش افزوده صنایع فلزی طی شش دوره مورد بررسی از افزایش قابل ملاحظه ای برخوردار و از ۴۳/۱۴ میلیون دلار در برنامه سوم عمرانی به ۵۶/۲۹ میلیون دلار رسیده است. میانگین رشد ارزش افزوده صنایع فلزی در برنامه پنجم عمرانی با ۴۴ درصد بالاترین مقدار و برنامه سوم عمرانی با ۱۱ درصد حداقل مقدار را دارا بوده، در حالیکه میانگین سهم ارزش افزوده صنایع فلزی در ارزش افزوده صنعت در برنامه عمرانی پنجم و سوم به ترتیب ۷۸/۰ و ۱/۳ درصد می باشد.

مقایسه دو شاخص رشد سالیانه صادرات (۲۷ درصد) و رشد سالیانه سرمایه گذاری (۴۰ درصد) نشان می دهد که ارزش صادرات هماهنگ با سرمایه گذاری رشد نکرده و برنامه چهارم عملکرد رضایت بخشی را در ارتباط با صادرات محصولات صنعتی نداشته است.

تأکید دولت بر سیاست توسعه صنعتی و توجه خاص دولت به این صنعت با سرمایه گذار یهای همه جانبه در صنایع سرمایه بر از قبیل ذوب آهن و ذوب آلومینیوم در برنامه چهارم (۱۳۴۷-۵۱) آغاز گردید و اهمیت صنایع فلزی در این برنامه به گونه ای احساس شد که اولویت

آغازین فعالیت صنایع فلزی است که از این سال به بعد صادرات صنایع فلزی روند رو به رشد خویش را آغاز نمود و بطور کلی عملکرد دوره را توفیق بخشید. از عوامل رشد ارزش صادرات می توان به نیاز دولت به درآمدهای ارزی بدون اتکاء به نفت را ذکر نمود که موجب شد تا تمام مکانیزم های لازم در این رابطه به اجرا درآید. کسب استانداردهای جهانی، ایجاد تسهیلات لازم در امر صادرات، افزایش نرخ واقعی ارز صادراتی و قیمت نسبی از عوامل مهم این موفقیت است.

در برنامه اول میانگین رشد ارزش صادرات صنایع فلزی به ۲۴ درصد و میانگین رشد سرمایه گذاری به ۱ درصد رسید. با پایان یافتن جنگ تحمیلی و شروع دوران بازسازی، دولت با تداوم سرمایه گذاری در صنایع فلزی اهمیت ویژه ای را برای این بخش از صنعت قائل گردید. بهره برداری از مجتمع فولاد مبارکه، مجتمع فولاد اهواز و صنایع جنبی مس با هنر کرمان، طرح توسعه ذوب آهن اصفهان، شرکت صنعتی آونگان و کارخانه آذرآب در این دوره موجب افزایش ارزش افزوده صنایع فلزی گردید بطوریکه حصول میانگین ۲۰۱ میلیون دلار ارزش صادرات که در طول دوره تحقیق بی سابقه است از نتایج بارز آن است. اجرای سیاستهای جدید دولت در خصوص رفع تنگناهای تولیدی و حذف مقررات دست و پاگیر اداری در خصوص صدور مجوزهای صنعتی و تجارت خارجی و تخصیص بیشتر ارز به بخش صنعت خصوصاً ارز رقابتی در این دوره بسیار راهگشا بوده و در مجموع عملکرد موفقی را برای برنامه اول در ارتباط با صنایع فلزی رقم زد.

در برنامه دوم توسعه صنایع فلزی نتوانست مطابق انتظار عمل کند و دوره موفقی را بگذراند. مشکلات همیشگی بخش صنعت در رابطه با صادرات، از جمله حضور رقبای قدرتمند اقتصادی، پائین بودن کیفیت محصولات، بازاریابی نامناسب، تعدد مراجع تصمیم گیری و بی ثباتی قوانین و مقررات صادراتی باعث کاهش صادرات محصولات صنایع فلزی گردید و در این رابطه عملکرد مناسبی از برنامه دوم حاصل نشد.

۲- مقایسه تطبیقی عملکرد صادراتی

صنایع شیمیایی و فلزی

بمنظور مقایسه عملکردها، از مهمترین شاخصها

○ به رغم اذعان همه مسئولان و کارشناسان و حتی اқشار گوناگون جامعه به آثار و پیامدهای منفی و زیانبار اتکاء به درآمدهای حاصل از نفت و تأکید همگان بر توسعه صادرات غیر نفتی، هنوز باور و عزم ملی برای رشد و توسعه صادرات در جامعه وجود ندارد، زیرا هنوز بخشی از بدنه اجرایی و تصمیم گیری کشور و بیشتر مردمان نسبت به صادرات و صادر کننده دید چندان مثبتی ندارند. در چنین شرایطی طبیعی است که تصمیماتی گرفته شود که اگر به زیان صادرات و در راستای تنبیه صادر کننده و محدود ساختن صادرات نباشد، بی گمان به سود صادرات و در راستای تشویق صادر کننده و توسعه صادرات نیز نخواهد بود.

تحریم اقتصادی همه جانبه ایران توسط کشورهای غربی موجب بروز نابسامانی های اقتصادی فراوانی در اقتصاد کشور خصوصاً بخش صنعت شد. محدودیتهای زیربنایی اقتصاد کشور در ارتباط با کمبود نیروی انسانی ماهر، کمبود قطعات و لوازم یدکی ماشین آلات صنعتی، محدودیتهای ارزی و حتی نارسائیهای شبکه برق رسانی رکود همه جانبه در صنایع فلزی پدید آورد بطوریکه در سالهای آغازین این دوره صنایع فلزی از بعد صادراتی بار دیگر به نقطه شروع بازگشت. علیرغم مشکلات و کمبودها و با توجه به دارا بودن نقش کلیدی و استراتژیکی صنایع فلزی در توسعه صنعتی کشور، دولت اولویت سرمایه گذاری را به صنایع فلزی داده و بصورت جدی مراحل رشد و توسعه آنرا دنبال کرد. در این دوره کوره بلند ذوب آهن اصفهان و مجتمع مس سرچشمه به بهره برداری رسید و سرمایه گذاری هنگفتی در مجتمع فولاد مبارکه اصفهان، مجتمع فولاد اهواز و توسعه ذوب آهن اصفهان صورت پذیرفت. در واقع سال ۱۳۶۰ نقطه

شاخص اول: کشش صادرات نسبت به

سرمایه گذاری

آمار جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که ضریب کشش صنایع شیمیایی نسبت به سرمایه‌گذاری در دوره ۱۳۴۷-۵۱ معادل ۴/۲۸ بوده و علیرغم اینکه میانگین سرمایه‌گذاری ۷ درصد کاهش داشته معدل رشد ارزش صادرات این بخش ۳۰ درصد بوده است. صنایع شیمیایی در این دوره موفق‌ترین عملکرد صادراتی را داشته و مناسب‌ترین زمینه‌های داخلی و خارجی برای رشد صادرات این بخش، در این دوره فراهم بوده است.

ناموفق‌ترین عملکرد در دوره ۱۳۵۷-۶۷ با ضریب کششی معادل ۰/۱۱ روی داده است. ضریب کشش صادرات این بخش در دوره‌های مورد مطالعه در مجموع از خود روند کاهشی نشان داده و از وضعیت بسیار مطلوب دوره ۱۳۴۷-۵۱ (کاهش یک درصدی در سرمایه‌گذاری همراه با رشد ۴/۲۸ درصدی در صادرات) به وضعیت نه چندان مطلوب دوره ۱۳۷۴-۷۸ با ۰/۷۸ رسیده است.

صنایع فلزی از نظر ضریب حساسیت صادرات نسبت به سرمایه‌گذاری نامناسب‌ترین عملکرد را در دوره ۱۳۵۲-۵۶ و با ۰/۱۱ - تجربه کرده است. در این دوره به دنبال رشد یک درصدی در سرمایه‌گذاری معادل ۰/۱۱ درصد از صادرات این بخش کاسته شده است.

موفق‌ترین عملکرد صادراتی این صنایع در دوره ۱۳۶۸-۷۳ با ضریب کشش ۲۴ تحقق یافته است. در واقع در این دوره یک درصد رشد سرمایه‌گذاری موجب ۲۴ درصد افزایش ارزش صادرات بخش شده و مناسب‌ترین زمینه برای رشد صادرات این بخش در همین دوره فراهم شده است.

مقایسه تطبیقی دو صنعت نشان می‌دهد که در دوره‌های ۱۳۴۷-۵۱، ۱۳۵۲-۵۶ صنایع شیمیایی، در دوره‌های ۱۳۵۷-۶۷ و ۱۳۶۸-۷۳ صنایع فلزی و در دوره ۱۳۷۴-۷۸ صنایع شیمیایی عملکرد صادراتی موفق‌تری داشته‌اند.

شاخص دوم: کشش صادرات نسبت به ارزش افزوده

آمار جدول شماره یک نشان می‌دهد که عملکرد صنایع شیمیایی روند متغیری را نشان می‌دهد.

استفاده می‌شود. این شاخصها عبارتند از:

۱. کشش صادرات نسبت به سرمایه‌گذاری

(حساسیت صادرات نسبت به سرمایه‌گذاری)

۲. کشش صادرات نسبت به ارزش افزوده (حساسیت

صادرات نسبت به ارزش افزوده)

۳. کشش صادرات نسبت به نرخ واقعی ارزش صادراتی

(حساسیت صادرات نسبت به نرخ واقعی ارزش صادراتی)

۴. کشش صادرات نسبت به درآمد جهانی

(حساسیت صادرات نسبت به درآمد جهانی)

۵. کشش صادرات نسبت به قیمت نسبی (حساسیت

صادرات نسبت به قیمت نسبی)

از میان پنج شاخص فوق‌الذکر شاخص اول بدلیل

زیرمهمتر از بقیه شاخصها می‌باشد.

الف - بخش عمده‌ای از GNP در نهایت بصورت

سرمایه‌گذاری دولتی و غیردولتی به بخشها تزریق

می‌شود بنابراین متغیر سرمایه‌گذاری عملاً می‌تواند معیار

مناسبی از GNP نیز باشد.

ب - درآمد جهانی متغیر بر وزن محسوب می‌شود و

تغییرات آن خارج از اراده و توان اقتصاد ملی ما می‌باشد

بنابراین کشش صادراتی کشور ما نسبت به آن نمی‌تواند

چندان قابل اعتماد و اتکا باشد.

ج - نرخ واقعی ارزش نمی‌تواند به اندازه

سرمایه‌گذاری مهم باشد زیرا که علیرغم تغییرات شدید

چند سال اخیر در ایران، این عامل را نمی‌توان مستمراً و

شدیداً به بهانه تحریک صادرات تغییر داد. تغییرات شدید

این عامل می‌تواند زمینه تشدید رشد نرخ تورم و گسترش

فعالیت‌های دلالی، واسطه‌گری و خلاصه تغییرات

ساختار GNP به نفع خدمات و فعالیتهای زود بازده غیر

مولد گردد (تجربه سالهای ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۴ مؤید این نظر

است).

د - منبع اصلی رشد ارزش افزوده نیز همان

سرمایه‌گذاری است و رشد آن شدیداً به رشد

سرمایه‌گذاری بستگی دارد. بنابراین این عامل

سرمایه‌گذاری است که به شکل پرداختی‌ها به نیروی کار

(دستمزدها)، به مالکان منابع (اجاره‌ها)، به وام‌دهندگان

(بهره) و سهم سرمایه‌گذاران (سود) متجلی می‌شود.

علیرغم این نکات بررسی عملکرد صادرات صنایع

شیمیایی و فلزی ایران با توجه به تمامی پنج شاخص اشاره

شده صورت می‌پذیرد.

موفق‌ترین عملکرد بخش صنایع فلزی در دوره ۱۳۴۱-۴۶ روی داده، بطوریکه هر يك درصد کاهش در نرخ واقعی ارزش موجب رشد ۳۲۰ درصدی صادرات را فراهم کرده است. ناموفق‌ترین عملکرد در دوره ۱۳۵۲-۵۶ روی داده و هر يك درصد رشد نرخ واقعی ارزش کاهش ۱۰/۹ درصدی در صادرات را بدنبال داشته است.

مقایسه تطبیقی نشان می‌دهد که در دوره ۱۳۴۱-۴۶ صنایع فلزی، در دوره‌های ۱۳۴۷-۵۱ و ۱۳۵۲-۵۶ صنایع شیمیایی، در دوره ۱۳۵۷-۶۷ صنایع فلزی، در دوره ۱۳۶۸-۷۳ صنایع شیمیایی و در دوره ۱۳۷۴-۷۸ صنایع فلزی عملکرد صادراتی موفق‌تری داشته‌اند.

شاخص چهارم: کشش صادرات نسبت به درآمد جهانی (درآمد جهانی منهای درآمد ایران به قیمت جاری و به دلار)

جدول شماره يك نشان می‌دهد که صنایع شیمیایی در دوره ۱۳۶۸-۷۳ موفق‌ترین عملکرد را داشته است و بیشترین حساسیت صادرات این صنایع نسبت به درآمد جهانی در این دوره با ضریب ۲۰ روی داده است. کمترین حساسیت در دوره‌های ۱۳۷۴-۷۸ با ضریب ۳/۵ و ۱۳۵۲-۶۷ با ضریب ۳/۶ روی داده است.

صنایع فلزی در مجموع ضریب حساسیت کاهشی را از ضریب ۱۶ در دوره ۱۳۴۱-۴۶ به ضریب ۵/۵ در دوره ۱۳۷۴-۷۸ تجربه کرده است. بالاترین حساسیت در دوره ۱۳۵۷-۶۷ روی داده که هر يك درصد رشد درآمد جهانی موجب رشد ۳۱/۶ درصدی در صادرات صنایع شیمیایی کشور شده است و نامناسب‌ترین وضعیت در دوره ۱۳۵۲-۵۶ با ضریب ۴- روی داده که هر يك درصد رشد درآمد جهانی موجب کاهش صادرات این صنایع به میزان ۴ درصد شده است. بعبارت دیگر نامناسب‌ترین زمینه جهانی برای صادرات محصولات این صنایع در این دوره وجود داشته است.

مقایسه تطبیقی نشان می‌دهد که در دوره ۱۳۴۱-۴۶ عملکرد صادراتی صنایع فلزی، در دوره‌های ۱۳۴۷-۵۱ و ۱۳۵۲-۵۶ عملکرد صادراتی صنایع شیمیایی، در دوره ۱۳۵۷-۶۷ عملکرد صادراتی صنایع فلزی، در دوره ۱۳۶۸-۷۳ عملکرد صادراتی صنایع شیمیایی و در دوره ۱۳۷۴-۷۸ عملکرد صادراتی صنایع فلزی موفق‌تر بوده است.

در دوره ۱۳۶۸-۷۳ با بیشترین ضریب (۱/۷۴) و در دوره ۱۳۷۴-۷۸ با کمترین ضریب (۰/۳۷) حساسیت صادرات این بخش نسبت به متغیر ارزش افزوده روبرو بوده‌ایم.

صنایع فلزی در مجموع دارای عملکردی کاهشی بوده و کشش آن از ۱/۴۵ در دوره ۱۳۴۱-۴۶ به ۱/۲۸ در دوره ۱۳۷۴-۷۸ رسیده است (علیرغم کشش بالای آن در دوره ۱۳۵۷-۶۷). این بخش از صنایع موفق‌ترین عملکرد و بالاترین ضریب حساسیت صادرات را نسبت به ارزش افزوده در دوره ۱۳۵۷-۶۷ با ضریب ۶/۷۸ داشته است و ناموفق‌ترین عملکرد را در دوره ۱۳۵۲-۵۶ با ضریب ۰/۲- تجربه نموده که به ازای هر يك درصد رشد در ارزش افزوده، کاهش صادرات به میزان ۰/۲۷ در صدر شاهد بوده است.

مقایسه تطبیقی نشان می‌دهد در دوره‌های ۱۳۴۱-۴۶ و ۱۳۴۷-۵۱ صنایع فلزی، در دوره ۱۳۵۲-۵۶ صنایع شیمیایی، در دوره ۱۳۵۷-۶۷ صنایع فلزی، در دوره ۱۳۶۸-۷۳ صنایع شیمیایی و در دوره ۱۳۷۴-۷۸ صنایع فلزی عملکرد صادراتی موفق‌تری داشته است.

شاخص سوم: کشش صادرات نسبت به نرخ واقعی ارزش^۲

جدول شماره يك نشان می‌دهد که صنایع شیمیایی در کل دوره‌های مورد مطالعه از ضریب حساسیت کاهشی برخوردار بوده و در دوره ۱۳۴۱-۴۶ موفق‌ترین عملکرد را با بالاترین ضریب، معادل ۱۶۰- تجربه کرده است. بعد از آن دوره ۱۳۴۷-۵۱ با ضریب ۱۵۰ موفق‌ترین دوره و ۱۳۷۴-۷۸ با کمترین ضریب ناموفق‌ترین دوره بوده است. بطوریکه در این دوره با افزایش يك درصد در نرخ واقعی ارزش صادرات تنها به میزان ۰/۴۱ درصد رشد داشته است. مناسب‌ترین زمینه رشد صادرات بخش در دوره ۱۳۴۱-۴۷ فراهم شده و در این دوره بدنبال هر يك درصد کاهش در نرخ ارزش، صادرات معادل ۱۶۰ درصد رشد داشته است.

صنایع فلزی نیز در مجموع دوره‌ها از ضریب حساسیت متغیر صادرات نسبت به نرخ واقعی ارزش برخوردار بوده و این ضریب از وضعیت ایده آل سالهای ۱۳۴۱-۴۶ (۳۲۰-) به وضعیت نامطلوب دوره ۱۳۵۲-۵۶ تقلیل یافته است.

○ بررسی های انجام شده گویای آن است که میانگین سالانه نشت سرمایه به خارج از کشور در سالهای ۱۳۶۳ تا ۱۳۷۴ در حدود ۸/۴ میلیارد دلار به قیمت ثابت سال ۱۳۷۴ بوده است. مقایسه این رقم با رقام صادرات غیر نفتی در این سالها حکایت از این دارد که نشت سرمایه به خارج از کشور نمی تواند از کانال صادرات غیر نفتی باشد. لذا وضع این همه مقررات دست و پاگیر ناکارایی های دیگری در اقتصاد ایجاد می کند و سبب فسادهای مختلف اداری نیز می شود.

ضریب حساسیت در دوره ۱۳۵۲-۵۶ رخ داده که بدنبال هر یک درصد کاهش در قیمت نسبی ۲/۴ درصد رشد در صادرات صنایع فلزی را شاهد بوده ایم.

مقایسه تطبیقی نشان می دهد که در دوره های ۱۳۴۷-۵۱ و ۱۳۵۲-۵۶ عملکرد صادراتی صنایع شیمیایی در دوره ۱۳۵۷-۶۷ عملکرد صنایع فلزی، در دوره ۱۳۶۸-۷۳ عملکرد صنایع شیمیایی و در دوره ۱۳۷۴-۷۸ عملکرد صنایع فلزی موفق تر بوده است. با توجه به جدول شماره ۲:

۱- صنایع فلزی در سه شاخص از پنج شاخص مورد اشاره بیشترین حساسیت صادرات را در دوره انقلاب و جنگ (۱۳۵۷-۶۷) نشان داده است. صادرات این بخش از صنعت در دوره انقلاب و جنگ از عملکرد قابل قبولی از نظر شاخصهای سه گانه ارزش افزوده، درآمد جهانی و قیمت نسبی داشته است.

۲- عملکرد صادرات هیچیک از دو بخش در دوره ۱۳۵۲-۵۶ (برنامه پنجم قبل از انقلاب) رضایت بخش نبوده است.

۳- صنایع شیمیایی از عملکرد و حساسیت صادراتی موفق در دوره ۱۳۶۸-۷۳ (برنامه اول توسعه) برخوردار بوده است و در واقع این دوره بیانگر بیشترین تحركات

شاخص پنجم: کشش صادرات نسبت به قیمت نسبی (شاخص قیمت صادراتی صنعتی به شاخص قیمت داخلی کالاها صنعتی)

طبق جدول شماره یک حساسیت صادرات صنایع شیمیایی نسبت به قیمت هر واحد از این محصولات در مجموع دوره ها روند افزایشی داشته و از ۰/۸۸ در دوره ۱۳۴۷-۵۱ به ۱ در دوره ۱۳۷۴-۷۸ رسیده. بیشترین حساسیت در دوره ۱۳۶۸-۷۳ روی داده که به دنبال کاهش یک درصدی در قیمت نسبی هر واحد از کالای صادراتی، صادرات این بخش ۸ درصد رشد داشته است، عبارتی منحنی عرضه صادرات کشور به سمت راست و پائین انتقال یافته و این امر نشان دهنده فراهم بودن مناسب ترین زمینه های داخلی و خارجی برای رشد صادرات این بخش بوده است. کمترین ضریب حساسیت در دوره ۱۳۴۷-۵۱ با ضریب ۰/۸۸ روی داده و هر یک درصد رشد در قیمت نسبی، رشدی معادل ۰/۸۸ درصد در صادرات این بخش را موجب گردیده است.

بخش صنایع فلزی در دوره ۱۳۶۸-۷۳ از ضریب حساسیت ۴/۸- برخوردار بوده و هر یک درصد کاهش قیمت منجر به رشد ۴/۸ درصدی در صادرات این بخش شده است. بطور معمول صادرات هر بخش با رشد قیمتها رابطه مستقیم دارد اما در این حالت و حالات مشابه که کاهش قیمت با رشد صادرات همراه شده است بیانگر فراهم بودن مناسب ترین شرایط و قوی عمل کردن سایر شرایط بتفیع صادرات می باشد. در دوره ۱۳۵۷-۶۷ نیز شاهد عملکرد موفق صادرات این بخش بوده ایم.

ضریب ۷/۹ این بخش نشان از این امر دارد که هر یک درصد رشد قیمت نسبی ۷/۹ درصد رشد صادرات بخش را بدنبال داشته است. رشد صادرات در دوره ۱۳۶۸-۷۳ از طریق انتقال منحنی عرضه صادرات کشور به سمت راست و با توجه به باکشی بودن منحنی تقاضای صادرات کشور (منحنی تقاضای واردات خارج) روی داده اما رشد صادرات در دوره ۱۳۵۷-۶۷ از طریق انتقال منحنی تقاضای صادرات کشور (تقاضای واردات خارجی) به سمت بالا و راست تحقق یافته است. در هر حال با توجه به بالاتر بودن ضریب حساسیت در دوره ۱۳۵۷-۶۷، عملکرد این دوره موفق تر ارزیابی می شود. کمترین

گونگون جامعه به آثار و پیامدهای منفی و زیانبار اتکاب به درآمدهای حاصل از نفت و تأکید همگان بر توسعه صادرات غیر نفتی، هنوز باور و عزم ملی برای رشد و توسعه صادرات در جامعه وجود ندارد، زیرا هنوز بخشی از بدنه اجرایی و تصمیم‌گیری کشور و بیشتر مردمان نسبت به صادرات و صادرکننده دید چندان مثبتی ندارند. در چنین شرایطی طبیعی است که تصمیماتی گرفته شود که اگر به زیان صادرات و در راستای تنبیه صادرکننده و محدود ساختن صادرات نباشد، بی‌گمان به سود صادرات و در راستای تشویق صادرکننده و توسعه صادرات نیز نخواهد بود.

۱- قبل از هر مشکلی باید مشکل فقدان فرهنگ صادرات و عدم وجود عزم ملی برای توسعه صادرات را برطرف کرد.

۲- مشکل دیگر صادرات که کاملاً ریشه در مشکل قبلی دارد، فقدان یک راهکار ملون و مشخص صادراتی و عدم پیروی از یک خط‌مشی ثابت در زمینه صادرات است. بطوری که این ضعف همواره یکی از بزرگ‌ترین مشکلات صادرکنندگان محسوب شده و از این رهگذر مشکلات بسیاری فراروی صادرکنندگان قرار گرفته است، زیرا تغییر مستمر قوانین، مقررات، آئین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مربوط با صادرات، غالباً موجب سردرگمی صادرکنندگان را فراهم ساخته و مشکلات متعددی را برای صادرکنندگان و تولیدکنندگان کالای صادراتی بهمراه آورده است. فقدان یک راهکار مشخص صادراتی باعث شده از سیاستهای پولی، ارزی، مالی و تجاری مناسب برای توسعه صادرات نیز برخوردار نباشیم.

مطالعه و بررسی قوانین و مقررات مربوط به بازرگانی خارجی و روشهای مربوط به صادرات و مراحل اجرایی آن مشخص می‌کند که هماهنگی لازم بین فعالیتهای سازمان و مؤسسات شاغل در بخش صادرات وجود ندارد. بطوریکه براساس اعلام مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های وزارت بازرگانی، حدود ۲۱ وزار تخانه، سازمان و مؤسسه مختلف اقتصادی و غیر اقتصادی بصورت مستقیم و غیر مستقیم در امر صادرات دخالت دارند که این موضوع تاکنون حاصلی جز تعداد مراجع تصمیم‌گیری و سردرگمی صادرکنندگان نداشته است.^۵

۳- ضعف ساختار تولید

۴- عدم انطباق کیفیت بسیاری از کالاهای تولیدی به نیاز

بازارهای مصرف خارجی

○ برپایه برآوردهای انجام شده، بخش صنایع زیر پوشش وزارت صنایع، دست کم سالانه به ۴ میلیارد دلار ارز برای تأمین تجهیزات و مواد اولیه نیاز دارد در حالی که ارزش صادرات مصنوعات این بخش حدود یک میلیارد دلار است. از این رو تراز ارزی این صنایع با حدود ۳ میلیارد دلار کسری روبه‌رو است. از دید کارشناسان، جذب سرمایه‌گذاری خارجی بهترین شیوه تأمین نیازهای مالی و تکنولوژیک بخش صنعت است.

صادراتی این بخش از صنعت بوده است.

۴- با توجه به توضیحاتی که در مقدمه این بخش آمد، شاخص حساسیت صادرات نسبت به سرمایه‌گذاری مهم‌ترین شاخص صادرات‌زایی می‌باشد. از این نظر دوره ۱۳۴۷-۵۱ (برنامه چهارم قبل از انقلاب) موفق‌ترین دوره برای صنایع شیمیایی و دوره ۱۳۶۸-۷۳ (برنامه اول توسعه) موفق‌ترین دوره برای صنایع فلزی بوده است. با توجه به جدول شماره ۳:

۱- عملکرد صنایع فلزی همواره در دوره ۱۳۵۲-۵۶ (برنامه پنجم قبل از انقلاب) ناموفق‌ترین عملکرد را از نظر تمامی شاخصهای مورد مطالعه داشته است و این دوره برای این صنعت ناموفق‌ترین دوره محسوب می‌شود.

۲- علیرغم اینکه دوره ۱۳۷۴-۷۸ (برنامه دوم توسعه) از نظر شاخصهای صادرات‌زایی ارزش افزوده، نرخ واقعی ارز صادراتی و درآمد جهانی ناموفق‌ترین دوره برای صنایع شیمیایی بوده، لیکن با توجه به مهم‌تر بودن شاخص صادرات‌زایی سرمایه‌گذاری، دوره انقلاب و جنگ (۱۳۵۷-۶۷) ناموفق‌ترین دوره برای صنایع شیمیایی ارزیابی می‌گردد.

۳- موانع و مشکلات صادرات ایران

به رغم اذعان همه مسئولان و کارشناسان و حتی اقلشار

۵- توجه به منافع کوتاه مدت بازارهای خارجی
 ۶- کافی نبودن نقدینگی صادرکنندگان برای تدلوم
 فعالیت‌های صادراتی
 ۷- مشکلات قیمت گذاری کالاهای صادراتی
 ۸- فقدان مشوق‌های صادراتی لازم و کافی
 ۹- ضعف صنعت بسته‌بندی و حمل نقل
 ۱۰- مشکلات مالیاتی و اخذ عوارض مالیاتی و اخذ
 عوارض گوناگون از صادرکنندگان
 ۱۱- فقدان خدمات صادراتی مورد نیاز و توسل به
 روش‌های تجاری سنتی و نامطلوب
 ۱۲- ضعف تشکلهای صادراتی
 ۱۳- دشواری تهیه مواد اولیه مورد نیاز برای تولید
 کالاهای صادراتی
 ۱۴- عدم استفاده از مناطق آزاد تجاری برای تحقق
 اهداف صادراتی کشور و بسیاری مشکلات درون‌مرزی از
 دیگر مشکلات هستند.

اصولاً تعهدات ارزی و مقررات آن نظیر نرخ گذاری
 کالاهای صادراتی، تشریفات قانونی طولانی و وقت گیر،
 سپردن تعهدات ارزی و هزینه‌سازی زیاد آن،
 ضمانت‌نامه‌های بانکی و وثیقه‌های سنگین ریالی ملکی،
 محدودیت سقف پیمان، تعزیرات حکومتی،
 ممنوع‌الخروج شدن، محرومیت از صادرات همگی از
 عوامل محدودکننده صادرات تلقی می‌شوند. هدف کلی
 اعمال این محدودیتها این است که پس از انجام صادرات
 در آمد ارزی آن به کشور باز گردد.

بررسی‌های انجام شده گویای آن است که میانگین
 سالانه نشت سرمایه به خارج از کشور در سالهای ۱۳۶۳ تا
 ۱۳۷۴ در حدود ۸/۴ میلیارد دلار به قیمت ثابت سال
 ۱۳۷۴ بوده است.^۶ مقایسه این رقم با ارقام صادرات
 غیر نفتی در این سالها حکایت از این دارد که نشت سرمایه
 به خارج از کشور نمی‌تواند از کانال صادرات غیر نفتی
 باشد. لذا وضع این همه مقررات دست‌وپاگیر ناکارایی‌های
 دیگری در اقتصاد ایجاد می‌کند و سبب فسادهای مختلف
 اداری نیز می‌شود.

در دنیای امروز، اجرای طرح‌های صنعتی به‌ویژه در
 کشورهای در حال رشد و تازه صنعتی شده بدون جذب
 سرمایه‌های خارجی تقریباً ناممکن است. بسیاری از
 کشورهایی که اینک در زمره کشورهای تازه صنعتی شده
 جهان قرار گرفته‌اند، توانسته‌اند در سه دهه اخیر منابع

سرمایه‌گذاری قابل توجهی از خارج از مرزهایشان جذب
 کنند. در حال حاضر رقابت بسیار فشرده‌ای در میان ملل در
 جست‌وجوی منابع مالی برای جذب سرمایه‌های خارجی
 وجود دارد. هر کشور برای استفاده گسترده‌تر از
 سرمایه‌های خارجی، تسهیلات بیشتری به سرمایه‌گذاران
 بین‌المللی ارائه می‌دهد و با ایجاد اعتماد و اطمینان در
 سرمایه‌گذاران، منابع مورد نیاز برای توسعه صنعت را
 به دست می‌آورد. در کشور ما نیز معضل کمبود منابع
 سرمایه‌گذاری بشدت بخشهای مختلف اقتصادی بویژه
 صنعت را تحت تأثیر قرار داده است. به لحاظ تنگناهای
 مالی (ارزی و ریالی) صنایع کشور قادر به توسعه و تجدید
 ساختار نیستند و کهنگی و فرسودگی ماشین‌آلات و
 تجهیزات صنعتی و دور ماندن از فن‌آوری روز بطور
 گسترده بر کیفیت تولیدات صنعتی و قیمت تمام شده آنها
 اثر گذارده است. بر اثر این امر، صدور کالاهای صنعتی
 ایران در حد قابل توجهی صورت نمی‌گیرد و، هر چند که
 در سالهای اخیر از روند رو به رشد برخوردار بوده است. با
 این حال صنایع ایران قادر به تأمین ارز مورد نیاز خود
 نمی‌باشد. بر پایه برآوردهای انجام شده، بخش صنایع زیر
 پوشش وزارت صنایع، دست کم سالانه به ۴ میلیارد دلار ارز
 برای تأمین تجهیزات و مواد اولیه نیاز دارد در حالی که
 ارزش صادرات مصنوعات این بخش حدود یک میلیارد دلار
 است. از این رو تراز ارزی این صنایع با حدود ۳ میلیارد دلار
 کسری روبه‌رو است.^۷ از دید کارشناسان، جذب
 سرمایه‌گذاری خارجی بهترین شیوه تأمین نیازهای مالی
 و تکنولوژیکی بخش صنعت است.

علاوه بر آنچه گفته شد که در واقع مربوط به مشکلات
 درون‌مرزی بود، صادرات غیر نفتی کشور از لحاظ
 برون‌مرزی نیز با مشکلاتی مواجه است که اهم آنها عبارتند
 از:

- ۱- عدم وجود ارتباط لازم با کشورهایایی که اهداف
 صادراتی آنها با مشترک است.
- ۲- بهره‌گیری ضعیف از همکاری‌های منطقه‌ای
- ۳- ضعف اطلاع‌رسانی کافی از تحولات بازارهای
 جهانی کالاها و خدمات
- ۴- عدم فعالیت نمایندگی‌های سیاسی کشورمان در
 زمینه صادرات
- ۵- کافی نبودن و ضعف دفاتر نمایندگی‌های بازرگانی
 کشور.

۶. تازه‌های اقتصاد، شماره ۸۷، ص ۶۰
 ۷. نشریه بررسی‌های بازرگانی، شماره ۱۳۶، ص ۱۲
 ۸. تازه‌های اقتصاد، شماره ۸۷، ص ۶۰
 ۹. همان منبع

فهرست منابع

۱. آمار کارگاه‌های بزرگ صنعتی کشور، سالهای مختلف، مرکز آمار ایران
 ۲. پژوهشنامه بازرگانی، شماره‌های مختلف
 ۳. سالنامه آمار بازرگانی خارجی جمهوری اسلامی ایران، گمرک، سالهای مختلف
 ۴. سرشماری صنعتی کشور - سالهای مختلف - مرکز آمار ایران
 ۵. گزارش اقتصادی و ترازنامه سالهای مختلف بانک مرکزی ۱۳۴۱-۷۸
 ۶. نشریه اقتصاد ایران، سال دوم، شماره ۱۷، ص ۱۶
 ۷. نشریه تازه‌های اقتصاد، ش ۸۷، صص ۵۷ و ۵۸
 ۸. نیک آقبالی، س، ۱۳۷۸، بررسی اثر نوسانات نرخ واقعی ارز و انحرافات نرخ واقعی ارز از مسیر تعادلی و عرضه محصولات کشاورزی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم اقتصادی دانشگاه شهید بهشتی
 9. Tizhoosh - T., (1980), Protection and the cost of Protection, A Case Study for Iran, Lancaster, p.50

ذکر این نکته ضروریست که مشکل ارزش صادرات غیر نفتی و سهم ایران در تجارت جهانی (از ۳/۲ درصد در سال ۱۹۷۵ به ۰/۳۴ درصد در سال ۱۹۹۵) نه در موقعیت جغرافیایی، نه در مزیت نسبی، بلکه در مدیریت اقتصادی و برنامه‌ریزی کشور است. مشکل در برداشتها، نگرش‌ها و شیوه و روش اجرا است و فشرده سخن اینکه مشکل صادرات غیر نفتی ایران در آن چیزی است که به نارسایی فرهنگ صادراتی تعبیر می‌شود. همانگونه که گفته شد، برای کاهش آسیب‌پذیری ساختار اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشور و مصون ماندن از نوسانات غیر عادی قیمت نفت و جلوگیری از وقفه در اجرای برنامه‌های اقتصادی کشور، رشد و توسعه صادرات غیر نفتی و ایجاد تنوع در ترکیب درآمدهای ارزی کشور راه‌حلی ضروری، اجتناب‌ناپذیر و غیر قابل انکار است که باید جدی گرفته شود و موانع تحقق این مهم هرچه سریعتر برداشته شود. بنظر می‌رسد دولت به‌خوبی با مشکلات و موانع توسعه اقتصادی و صادرات کشور آشنا باشد ولی بدلیل تعهدات ملون و غیر ملون ناشی از انقلاب و انتظارات بوجود آمده برای توده مردم، وجود پاره‌ای از موانع سیاسی، فرهنگی، اخلاقی و قانونی نوشته و نانوشته و نیز انتظارات بوجود آمده، رفع موانع بسادگی امکان‌پذیر نیست و هماهنگی کامل مجلس، دولت و گروه‌های ذینفع و مؤثر سیاسی - مذهبی، و تصمیم‌گیری قاطع را طلب می‌کند که به ناچار تدریجاً فراهم خواهد شد.^۱

یادداشتها

1. Tizhoosh - Taban, Protection and the cost of Protection, A Case Study for Iran, Lancaster, May 1980.
 ۲. پژوهشنامه بازرگانی، فصلنامه شماره ۳، تابستان ۷۶، صص ۶۱-۶۳
 ۳. اقتصاد ایران، ص ۱۵ (از مطالعات مرکز پژوهشهای مجلس)

$$4. RE = \frac{NE * WPIS}{CPI_{IR}}$$

NE = نرخ رسمی ارز صادراتی

RE = نرخ واقعی ارز

WPIS = شاخص قیمت عمده فروشی کشورهای صنعتی

CPI_{IR} = شاخص قیمت خرده‌فروشی در ایران

۵. تازه‌های اقتصاد، شماره ۸۷، ص ۶۰

○ مشکل ارزش صادرات غیر نفتی و سهم ایران در تجارت جهانی (از ۳/۲ درصد در سال ۱۹۷۵ به ۰/۳۴ درصد در سال ۱۹۹۵) نه در موقعیت جغرافیایی، نه در مزیت نسبی، بلکه در مدیریت اقتصادی و برنامه‌ریزی کشور است. مشکل در برداشتها، نگرش‌ها و شیوه و روش اجرا است و فشرده سخن اینکه مشکل صادرات غیر نفتی ایران در آن چیزی است که به نارسایی فرهنگ صادراتی تعبیر می‌شود.

جدول شماره ۱

صنایع	دوره	مساخیت صادرات نسبت به			
		سرمایه گذاری	ارزش افزوده	نرخ واقعی ارز	درآمد جهانی
شیمیایی	۱۳۴۱-۴۶	-	۰/۴۷	-۱۶۰	۸
	۱۳۴۷-۵۱	-۴/۲۸	۰/۴۴	۱۵۰	۱۰
	۱۳۵۲-۵۶	۰/۱۲	۰/۴۶	۱۵/۴۵	۵/۷
	۱۳۵۷-۶۷	۰/۱۱	۰/۸۵	۰/۴۲	۳/۶
	۱۳۶۸-۷۳	۰/۴۳	۱/۷۴	۱/۰۸	۲۰
	۱۳۷۴-۷۸	۰/۷۸	۰/۳۷	۰/۴۱	۳/۵
فلزی	۱۳۴۱-۴۶	-	۱/۴۵	-۱۳۶	۱۶
	۱۳۴۷-۵۱	۰/۶۷	۰/۸۷	۱۳۵	۹
	۱۳۵۲-۵۶	-۱/۱۱	-۰/۲۷	-۱۰/۹	-۴
	۱۳۵۷-۶۷	۱۵/۸	۶/۷۸	۳/۴۵	۳۱/۶
	۱۳۶۸-۷۳	۲۴	۱/۰۹	۰/۴۵	۱۲
	۱۳۷۴-۷۸	۰/۳۸	۱/۲۸	۰/۴۵	۵/۵

جدول فوق عملکرد صادراتی شیمیایی و فلزی ایران را در دوره های مورد مطالعه و از بعد شاخصهای مختلف نشان می دهد

جدول شماره ۲

منابع مالی	منابع سرمایه‌گذاری	مستسبیت صادرات نسبت به
دوره ۱۳۶۸-۷۳	دوره ۱۳۴۷-۵۱	سرمایه گذاری
میزان کشتش ۲۴	میزان کشتش ۴/۲۸	
بنای هر یک درصد افزایش در سرمایه گذاری ۲۴ درصد رشد در صادرات		
دوره ۱۳۵۷-۶۷	دوره ۱۳۶۸-۷۳	ارزش افزوده
میزان کشتش ۶/۷۸	میزان کشتش ۱/۷۴	
بنای هر یک درصد افزایش در ارزش افزوده ۶/۷۸ درصد رشد در صادرات		
دوره ۱۳۴۱-۴۶	دوره ۱۳۴۱-۴۶	نرخ واقعی ارز صادراتی
میزان کشتش ۳۲۰-	میزان کشتش ۱۶۰-	
بنای هر یک درصد کاهش در نرخ واقعی ارز ۳۲۰ درصد رشد در صادرات		
دوره ۱۳۵۷-۶۷	دوره ۱۳۶۸-۷۳	درآمد جهانی
میزان کشتش ۳۱/۶	میزان کشتش ۲۰	
بنای هر یک درصد افزایش در درآمد جهانی ۳۱/۶ درصد رشد در صادرات		
دوره ۱۳۵۷-۶۷	دوره ۱۳۶۸-۷۳	قیمت نسبی
میزان کشتش ۷/۹	میزان کشتش ۸-	
بنای هر یک درصد افزایش در قیمت نسبی ۷/۹ درصد رشد در صادرات		

جدول فوق موفقترین دوره را از نظر عملکرد صادراتی شیمیایی و فلزی با توجه به شاخصهای مختلف مشخص می نماید.

جدول شماره ۳

مستاسیت صادرات نسبت به	صنایع شیمیایی	صنایع فلزی
سرمایه گذاری	دوره ۱۳۵۷-۶۷	دوره ۱۳۵۲-۵۶
	میزان کشتش ۰/۱۱	میزان کشتش ۰/۱۱-
	بلائی هر یک درصد افزایش در سرمایه گذاری ۱۱/۱ درصد رشد در صادرات	بلائی هر یک درصد کاهش در سرمایه گذاری ۱۱/۱ درصد رشد در صادرات
ارزش افزوده	دوره ۱۳۷۴-۷۸	دوره ۱۳۵۲-۵۶
	میزان کشتش ۳/۷	میزان کشتش ۰/۲۷-
	بلائی هر یک درصد افزایش در ارزش افزوده ۳/۷ درصد رشد در صادرات	بلائی هر یک درصد کاهش در ارزش افزوده ۲۷/۰ درصد رشد در صادرات
نرخ واقعی ارز صادراتی	دوره ۱۳۷۴-۷۸	دوره ۱۳۵۲-۵۶
	میزان کشتش ۰/۴۱	میزان کشتش ۱۰/۹-
	بلائی هر یک درصد افزایش در نرخ واقعی ارز ۴۱/۰ درصد رشد در صادرات	بلائی هر یک درصد کاهش در نرخ واقعی ارز ۹/۱۰ درصد رشد در صادرات
درآمد بهائی	دوره ۱۳۷۴-۷۸	دوره ۱۳۵۲-۵۶
	میزان کشتش ۳/۵	میزان کشتش ۴-
	بلائی هر یک درصد افزایش در درآمد بهائی ۳/۵ درصد رشد در صادرات	بلائی هر یک درصد کاهش در درآمد بهائی ۴ درصد رشد در صادرات
قیمت نسبی	دوره ۱۳۴۷-۵۱	دوره ۱۳۵۲-۵۶
	میزان کشتش ۰/۸۸	میزان کشتش ۷/۴-
	بلائی هر یک درصد افزایش در قیمت نسبی ۸۸/۰ درصد رشد در صادرات	بلائی هر یک درصد کاهش در قیمت نسبی ۴/۷ درصد رشد در صادرات

جدول فوق ناموفقترین دوره را از نظر عملکرد صادراتی شیمیایی و فلزی با توجه به شاخصهای مختلف مشخص می نماید

جدول شماره ۴

قیمت نسبی	نرخ واقعی ارزش صادراتی	ارزش صادرات			ارزش افزوده			درآمد	قیمت جهان
		صنایع فلزی	صنایع غیرفلزی	کل صنایع	صنایع فلزی	صنایع غیرفلزی	کل صنایع		
۰/۱۶	۷۵/۷۵			۶۰/۳۳	۱۱/۴۲	۱۸/۷	۲۳۱/۶		۱۳۴۱
۰/۱۵	۷۵/۷۵	۲/۹۶۵	۸/۴۹۳	۷۲/۰۲	۱۵/۰۴	۲۰/۹	۲۷۲/۹		۱۳۴۲
۰/۱۷	۷۵/۷۵	۸/۸۹۷	۹/۵۵۴	۸۲/۶۴	۱۴/۳	۲۳/۸	۵۲۵/۴		۱۳۴۳
۰/۱۶	۷۶/۲۴	۱۰/۹۲۲	۸/۹۲۹	۹۷/۱۱	۱۳/۱۷	۲۵/۷	۶۱۹/۱	۸۷۱۳	۱۳۴۴
۰/۱۷	۷۵/۹۷	۹/۴۷۸	۱۰/۷۷	۸۱/۲۵	۱۴/۶۲	۳۷/۹	۷۱۲/۹	۹۱۷۵	۱۳۴۵
۰/۱۸	۷۵/۷	۷/۲۳۲	۱۱/۳۳۱	۸۲/۸۷	۱۸	۳۹/۷	۸۲۹/۲	۸۸۲۱	۱۳۴۶
۰/۱۸	۷۵/۲۷	۸/۵۶۶	۱۱/۲۰۳	۱۰۱/۸۵	۲۰/۳	۲۵/۴	۹۶۲/۸	۹۲۹۷	۱۳۴۷
۰/۵	۷۵/۶۷	۱۲/۵۸۷	۱۴/۷۶۲	۱۰۹/۷۹	۲۲/۳	۵۲/۴	۱۱۴۲	۹۷۸۰	۱۳۴۸
۰/۴۶	۷۶/۶۶	۱۲/۶۳۷	۲۴/۹۳۳	۱۳۷/۰۸	۲۴/۶	۶۰/۱	۱۲۲۷/۷	۹۴۵۷	۱۳۴۹
۰/۹۵	۷۶/۶۱	۲۰/۱۶۱	۳۷/۶۳۱	۱۶۴/۲۸	۴۰/۱	۱۷۷/۳	۱۴۹۷/۸	۹۷۹۶	۱۳۵۰
۰/۹۷	۷۶/۳۹	۲۰/۴۸۶	۳۸/۲۹۲	۲۰۲/۴	۶۴/۶	۱۶۸/۲	۱۸۳۸/۲	۱۰۲۶۳	۱۳۵۱
۰/۵۶	۶۹/۷۵	۳۹/۳۰۲	۵۱/۷۸۶	۳۳۷/۰۶	۸۶/۱	۲۶۰/۹	۲۷۹۹	۱۰۸۵۹	۱۳۵۲
۰/۵۵	۷۳/۶۵	۵۰/۹۵۴	۵۱/۲۰۲	۲۸۸/۱۸	۳۰۰	۵۰۳/۲	۳۷۲۹/۱	۱۰۷۳۰	۱۳۵۳
۰/۶	۷۴/۱	۳۶/۹۱۳	۳۷/۱۸۲	۲۸۷/۵۸	۲۵۴/۳	۶۵۷/۲	۴۲۸۲/۲	۱۱۰۷۹	۱۳۵۴
۰/۵۶	۷۳/۲۸	۱۱/۸۶۴	۶۶/۳۲۹	۲۳۲/۳۵	۳۲۲/۷	۶۷۸/۷	۵۹۱۱/۱	۱۱۲۰۰	۱۳۵۵
۰/۵۸	۷۹/۹۹	۱/۹۱۷	۶۴/۸۲۱	۲۵۹/۵	۲۱۸/۱	۷۱۳/۳	۶۸۵۵/۸	۲۱۸۰۲	۱۳۵۶
۰/۵۱	۸۹/۶	۱۱/۷۹۱	۱۰۱/۷۶	۲۸۷/۵	۴۱۵/۸	۷۴۶/۵	۶۳۵۷/۸	۱۲۲۸۸	۱۳۵۷
۰/۵۵	۸۶/۳۵	۲۴/۶۲۸	۲۷/۰۷۳	۲۰۷/۹۸	۳۱۸	۱۰۲۷/۷	۶۲۳۳	۱۲۹۲۰	۱۳۵۸
۰/۵۱	۸۹/۸۳	۱۶/۵۳	۱۰/۸۲۵	۱۱۹/۳۷	۴۰۵/۲	۲۴۶۱/۳	۸۴۷۹	۱۳۱۷۸	۱۳۵۹
۰/۹۹	۸۴/۳۶	۴/۹۸۹	۱۳/۱۶۵	۱۰۷/۷۳	۳۹۷	۲۹۰۸/۵	۱۱۰۱۷	۱۲۳۳۳	۱۳۶۰
۰/۵	۱۱۶/۳۸	۷/۱۷۶	۱۹/۵۷۳	۹۶/۰۳	۴۰۲/۶	۹۸۷/۳	۱۱۹۴۶/۵	۱۳۳۱۱	۱۳۶۱
۰/۲۷	۳۰/۴۲	۱۲/۴۸	۲۲/۴۴۹	۷۹/۶۴	۵۱۷/۳	۱۲۱۹	۱۲۹۵۱/۴	۱۳۷۶۲	۱۳۶۲
۰/۴۶	۲۳۳/۳۲	۳۹/۱۴۸	۱۸/۶۲۹	۱۴۱/۹۵	۸۱۴	۱۳۰۹/۳	۱۳۸۷۶	۱۴۴۱۸	۱۳۶۳
۰/۵۴	۲۳۲/۶۶	۶۴/۹۱۳	۲۳/۸۶۶	۱۹۰/۶۵	۳۸۵/۴	۶۶۸/۹	۶۲۵۲/۳	۱۵۰۱۷	۱۳۶۴
۱/۲	۴۶۳/۲	۷۹/۹۳۷	۳۷/۸۷۱	۲۳۲/۷۶	۳۸۳	۷۰۹/۳	۶۲۲۶/۷	۱۵۵۲۹	۱۳۶۵
۱/۲	۴۷۱/۱	۱۰۲/۶۲۲	۵۰/۰۸	۳۱۱/۸۰۲	۴۹۷/۴	۷۶۶/۵	۸۲۹۰/۶	۱۶۰۸۷	۱۳۶۶
۱/۲	۴۸۳/۶۸	۱۷۵/۷۲۶	۵۶/۳۸۶	۳۷۲/۱۸	۷۸۲/۲	۹۶۷/۶	۹۶۵۰/۳	۱۶۸۲۷	۱۳۶۷
۱/۱	۵۰۸/۸۸	۶۳/۱۱۴	۸۸/۴۹۴	۲۹۳/۴۹	۱۱۸۴/۴	۱۰۲۱/۱	۹۷۱۷/۲	۱۷۴۳۵	۱۳۶۸
۱	۷۱۶/۲۴	۱۲۲/۰۳	۷۷/۶۵۵	۲۹۲/۳۸	۱۹۰۳/۲	۱۵۲۳/۳	۱۵۰۰۳	۱۷۷۲۹	۱۳۶۹
۱/۲	۱۴۲	۱۷۳/۷۳	۱۵۵/۴۷۸	۴۸۹/۲۳	۱۱۴۴/۸	۸۶۷/۴	۱۳۳۵۲/۹	۱۸۱۰۲	۱۳۷۰
۱/۱	۱۴۹۸	۲۱۲/۳۴۵	۱۷۲/۲۸۸	۶۲۲/۸	۱۲۵۶/۶	۱۱۶۸/۴	۱۴۰۷۱/۳	۱۸۵۳۱	۱۳۷۱
۰/۹۶	۱۸۱۰	۳۱۱/۹۵۷	۱۶۱/۲۹۱	۱۰۳۷/۹	۱۵۷۷/۲	۱۲۳۱/۱	۱۲۲۴۷/۷	۱۸۹۵۴	۱۳۷۲
۰/۸۵	۲۷۰۳/۲۵	۳۲۶/۳۷۷	۳۰۷/۸۰۷	۱۲۰۸	۱۹۰۳/۱	۲۳۱۵/۱	۱۴۵۰۸/۹	۱۹۸۴۹	۱۳۷۳
۰/۸۷	۲۹۹۹	۲۱۸/۹۶۷	۳۳۰/۵۲۹	۹۵۷/۷	۱۸۸۱	۲۶۴۲/۷	۱۲۹۹۴/۳	۲۰۶۶۷	۱۳۷۴
۰/۸۸	۳۴۳۸/۳۳	۷۴/۶۸۷	۴۰۱/۰۸۳	۸۹۰/۸۷	۳۰۰۳/۲	۳۳۳۲/۴	۱۴۳۷۰/۹	۴۱۵۰۹	۱۳۷۵
۱	۴۲۴۰/۱۶	۱۲۹/۳۹۱	۳۵۱/۹۲۳	۱۰۸۰/۶	۲۸۰۲/۴	۳۷۸۷/۳	۲۵۲۶۲/۴	۲۲۳۷۲	۱۳۷۶
۱/۲	۵۰۴۱/۹۹	۸۶/۲۲۲	۵۱۳/۹	۹۵۸/۴۱	۳۱۲۳/۶	۳۹۸۸/۶	۳۲۶۵۶/۷	۲۲۹۰۵	۱۳۷۷
۱/۲	۵۸۲۳/۸۲	۱۸۱/۷	۴۱۴	۱۰۶۲/۱	۳۹۷۰/۱	۵۴۶۳/۸	۴۰۹۵۸/۲	۲۳۶۱۳	۱۳۷۸

منابع: ۱- جدول IFS و محاسبات روشنی
 ۲- تراکنش بانک مرکزی سلطه‌های ۱۳۶۱-۷۸ و ابعاد ارزش روشنی به دلار بر اساس نرخ رسمی
 ۳- پایان نامه نیک نظری (۱۳۷۸)
 ۴- منحنی ۱۰ تراکنش بانک مرکزی سلطه‌های ۱۳۶۱-۷۸ و محاسبات روشنی

جدول شماره ۵

قیمت نسبی	نرخ واقعی ارزش صادراتی	رشد						درآمد بقیه جهان	
		ارزش صادرات			ارزش افزوده				
		صنایع کزی	صنایع شیمیایی	کل صنایع	صنایع کزی	صنایع شیمیایی	کل صنایع		
-۶٪	۰٪			۲۱٪	۳۲٪	۱۲٪	۱۰٪		۱۳۴۲
۱۳٪	۰٪	۸۰٪	۱۲٪	۱۳٪	-۵٪	۱۴٪	۱۱٪		۱۳۴۳
-۶٪	۱٪	۲۳٪	-۷٪	۱۸٪	-۸٪	۸٪	۱۸٪		۱۳۴۴
۶٪	۰٪	-۱۴٪	۲۱٪	-۱۶٪	۱۱٪	۲۷٪	۱۵٪	۵٪	۱۳۴۵
۶٪	۰٪	-۲۴٪	۵٪	۲٪	۲۳٪	۵٪	۱۶٪	-۴٪	۱۳۴۶
۰٪	-۱٪	۱۸٪	-۱٪	۲۳٪	۱۳٪	۱۴٪	۱۶٪	۵٪	۱۳۴۷
۱۷۸٪	۱٪	۲۷٪	۳۲٪	۸٪	۱۰٪	۱۵٪	۱۷٪	۵٪	۱۳۴۸
-۸٪	۱٪	۸۰٪	۶۹٪	۲۵٪	۱۰٪	۱۵٪	۱۱٪	-۳٪	۱۳۴۹
-۲٪	-۱٪	-۱۱٪	۱۱٪	۲۰٪	۶۲٪	۱۹۵٪	۲۰٪	۴٪	۱۳۵۰
۴٪	۰٪	۲٪	۳۹٪	۲۳٪	۶۱٪	-۵٪	۲۳٪	۵٪	۱۳۵۱
۱۹٪	-۹٪	۹۲٪	۳۵٪	۶۷٪	۳۳٪	۵۵٪	۵۲٪	۶٪	۱۳۵۲
-۲٪	۶٪	۲۰٪	-۱٪	-۱۵٪	۱۳۲٪	۹۳٪	۳۳٪	-۱٪	۱۳۵۳
۹٪	۱٪	-۲۸٪	-۲۸٪	۰٪	۲۷٪	۳۱٪	۱۵٪	۳٪	۱۳۵۴
-۷٪	-۱٪	-۶۸٪	۷۸٪	-۵٪	-۵٪	۳٪	۳۸٪	۲٪	۱۳۵۵
۴٪	۹٪	-۸۴٪	-۲٪	-۵٪	۳۱٪	۵٪	۱۶٪	۵٪	۱۳۵۶
-۱۲٪	۶٪	۵۱۵٪	۵۷٪	۱۱٪	۳۱٪	۵٪	-۷٪	۴٪	۱۳۵۷
۸٪	۲٪	۱۰۹٪	-۷۳٪	-۲۸٪	-۲۶٪	۳۸٪	-۲٪	۵٪	۱۳۵۸
-۷٪	۴٪	-۳۳٪	-۶۰٪	-۲۳٪	۲۷٪	۱۲۰٪	۳۶٪	۲٪	۱۳۵۹
-۴٪	-۶٪	-۷۰٪	۲۲٪	-۱۰٪	-۲٪	۲۹٪	۳۰٪	۱٪	۱۳۶۰
۲٪	۳۸٪	۴۴٪	۴۹٪	-۱۱٪	۲٪	-۶۶٪	۸٪	۰٪	۱۳۶۱
-۶٪	۱۵۹٪	۷۲٪	۱۶٪	-۱۷٪	۲۸٪	۲۳٪	۸٪	۳٪	۱۳۶۲
-۲٪	-۲۳٪	۲۱۴٪	-۱۷٪	۷۹٪	۵۷٪	۷٪	۷٪	۵٪	۱۳۶۳
۱۷٪	۰٪	۶۵٪	۲۸٪	۳۲٪	-۵۲٪	-۲۹٪	-۵۵٪	۴٪	۱۳۶۴
۱۴۱٪	۹۸٪	۲۴٪	۵۹٪	۲۲٪	-۱٪	۶٪	۰٪	۳٪	۱۳۶۵
-۸٪	۲٪	۲۸٪	۳۲٪	۳۴٪	۳۰٪	۸٪	۳۳٪	۴٪	۱۳۶۶
۰٪	۳٪	۷۱٪	۱۳٪	۱۹٪	۵۸٪	۲۶٪	۱۶٪	۵٪	۱۳۶۷
-۸٪	۵٪	-۶۴٪	۵۷٪	-۲۱٪	۵۱٪	۶٪	۱٪	۴٪	۱۳۶۸
-۹٪	۲۱٪	۹۳٪	-۱۲٪	۰٪	۶۱٪	۴۹٪	۵۴٪	۲٪	۱۳۶۹
۲۰٪	۹۸٪	۲۲٪	۱۰۰٪	۶۶٪	-۲۰٪	-۲۳٪	-۱۱٪	۲٪	۱۳۷۰
-۸٪	۵٪	۲۲٪	۱۱٪	۲۸٪	۱۰٪	۳۵٪	۵٪	۲٪	۱۳۷۱
-۱۳٪	۲۱٪	۴۷٪	-۶٪	۶۶٪	۲۶٪	۵٪	۱٪	۲٪	۱۳۷۲
-۱۱٪	۴۹٪	۵٪	۹۱٪	۱۶٪	۲۱٪	۸۸٪	۲٪	۲٪	۱۳۷۳
۲٪	۱۱٪	-۳۳٪	۷٪	-۲۱٪	-۱٪	۱۴٪	۳٪	۲٪	۱۳۷۴
۱٪	۱۵٪	-۷٪	۲۱٪	-۷٪	۶۰٪	۲۶٪	۲۹٪	۲٪	۱۳۷۵
۱۲٪	۲۳٪	۷۸٪	۱۳٪	۲۱٪	-۷٪	۱۴٪	۳۰٪	۲٪	۱۳۷۶
۲۰٪	۱۹٪	-۳۳٪	۱۴٪	-۱۱٪	۱۱٪	۶٪	۲۹٪	۱٪	۱۳۷۷
۰٪	۱۶٪	۱۱۱٪	-۱۹٪	۸۸٪	۲۷٪	۳۷٪	۲۵٪	۱٪	۱۳۷۸

جدول شماره ۶

میانگین									
قیمت نسبی	نرخ واقعی ارزش صادراتی	ارزش صادرات			ارزش افزوده			درآمد بقیه جهان	میلیون دلار
		صنایع فلزی	صنایع شیمیایی	کل صنایع	صنایع فلزی	صنایع شیمیایی	کل صنایع		
۰/۱۷	۷۵/۹	۸/۳	۹/۸	۷۹/۵۴	۱۴/۲۳	۲۷/۷۸	۵۹۸/۶۸	۸۹۰۳	۱۳۴۱-۴۶
۰/۴۱	۷۶/۱	۱۴/۹	۲۳/۴	۱۴۳/۱	۳۴/۳۸	۱۰۰/۷	۱۳۳۳/۷	۹۷۱۹	۱۳۴۷-۵۱
۰/۵۷	۷۳/۱۷	۲۸/۲	۵۲/۳	۲۸۹/۱۳	۲۲۰/۲	۵۶۲/۷	۴۷۱۵/۴	۱۱۱۵۴	۱۳۵۲-۵۶
۰/۷	۲۴۰/۷	۴۹/۰۴	۳۴/۷	۱۹۵/۲	۴۸۳/۷	۱۲۳۳/۸۱	۹۲۰۷/۳	۱۴۲۴۳	۱۳۵۷-۶۷
۱/۰۴	۱۴۴۲/۷	۲۰۱/۶	۱۶۰/۵	۶۵۸	۱۴۹۵	۱۳۵۴/۴	۱۳۴۸۴	۱۸۲۳۳	۱۳۶۸-۷۳
۱/۰۳	۴۳۱۳	۱۳۷/۸	۴۲۲/۳	۹۹۰/۳	۲۹۵۶	۳۸۴۵/۲	۲۶۶۴۹	۲۲۲۰۹	۱۳۷۴-۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۴

جدول شماره ۷

میانگین و شد									
قیمت نسبی	نرخ واقعی ارزش صادراتی	ارزش صادرات			ارزش افزوده			درآمد بقیه جهان	میلیون دلار
		صنایع فلزی	صنایع شیمیایی	کل صنایع	صنایع فلزی	صنایع شیمیایی	کل صنایع		
۳%	۰%	۱۶%	۸%	۸%	۱۱%	۱۷%	۱۴%	۱%	۱۳۴۱-۴۶
۳۴%	۰%	۲۷%	۳۰%	۲۰%	۳۱%	۲۷%	۱۷%	۲%	۱۳۴۷-۵۱
۵%	۱%	-۱۲%	۱۷%	۸%	۴۴%	۳۷%	۳۱%	۳%	۱۳۵۲-۵۶
۱۲%	۲۶%	۹۵%	۱۱%	۸%	۱۴%	۱۳%	۷%	۳%	۱۳۵۷-۶۷
-۵%	۳۷%	۲۴%	۴۰%	۲۶%	۲۲%	۲۳%	۹%	۲%	۱۳۶۸-۷۳
۷%	۱۷%	۲۳%	۷%	۱۴%	۱۸%	۱۹%	۲۳%	۲%	۱۳۷۴-۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۴

جدول شماره ۸

شماره	مردم صنایع نساجی در کل صادرات نساجی	مردم صنایع فلزی در کل صادرات نساجی	مردم صنایع پتروشیمی در کل صادرات نساجی	مردم صنایع کانی در کل صادرات نساجی	مردم صنایع غذایی در کل صادرات نساجی
۱۳۴۱	۵۲٪	۹٪	۰٪	۷٪	۷٪
۱۳۴۲	۵۹٪	۱۲٪	۱۲٪	۷٪	۶٪
۱۳۴۳	۴۸٪	۱۵٪	۱۲٪	۱۱٪	۱۰٪
۱۳۴۴	۵۴٪	۱۰٪	۹٪	۱۱٪	۱۱٪
۱۳۴۵	۳۹٪	۱۷٪	۱۳٪	۱۲٪	۱۳٪
۱۳۴۶	۵۰٪	۱۴٪	۱۴٪	۹٪	۹٪
۱۳۴۷	۴۵٪	۱۳٪	۱۱٪	۸٪	۱۷٪
۱۳۴۸	۴۶٪	۱۵٪	۱۳٪	۱۱٪	۴٪
۱۳۴۹	۴۲٪	۱۰٪	۱۸٪	۱۷٪	۲٪
۱۳۵۰	۴۲٪	۱۰٪	۱۷٪	۱۲٪	۴٪
۱۳۵۱	۴۰٪	۱۴٪	۱۹٪	۱۰٪	۴٪
۱۳۵۲	۴۶٪	۹٪	۱۵٪	۱۲٪	۴٪
۱۳۵۳	۳۱٪	۱۰٪	۱۸٪	۱۸٪	۲٪
۱۳۵۴	۴۹٪	۱۰٪	۱۳٪	۱۳٪	۱٪
۱۳۵۵	۴۶٪	۱۲٪	۲۴٪	۴٪	۰٪
۱۳۵۶	۴۱٪	۱۸٪	۲۵٪	۱٪	۱٪
۱۳۵۷	۳۶٪	۱۴٪	۲۵٪	۴٪	۱٪
۱۳۵۸	۳۷٪	۲۴٪	۱۳٪	۱۴٪	۱٪
۱۳۵۹	۶٪	۴۱٪	۹٪	۱۴٪	۱٪
۱۳۶۰	۳٪	۴۹٪	۱۲٪	۵٪	۱٪
۱۳۶۱	۲٪	۴۲٪	۲۰٪	۷٪	۱٪
۱۳۶۲	۷٪	۴۳٪	۲۸٪	۱۶٪	۱٪
۱۳۶۳	۶٪	۳۴٪	۱۳٪	۲۸٪	۰٪
۱۳۶۴	۱۰٪	۳۲٪	۱۳٪	۳۴٪	۱٪
۱۳۶۵	۹٪	۲۶٪	۱۶٪	۳۴٪	۲٪
۱۳۶۶	۶٪	۳۳٪	۱۶٪	۳۳٪	۲٪
۱۳۶۷	۲٪	۲۱٪	۱۵٪	۴۷٪	۱٪
۱۳۶۸	۴٪	۳۱٪	۲۰٪	۲۲٪	۱٪
۱۳۶۹	۱٪	۱۷٪	۲۶٪	۴۱٪	۲٪
۱۳۷۰	۳٪	۱۳٪	۲۲٪	۳۶٪	۳٪
۱۳۷۱	۳٪	۱۲٪	۲۸٪	۳۴٪	۴٪
۱۳۷۲	۲٪	۱۰٪	۱۶٪	۳۰٪	۶٪
۱۳۷۳	۴٪	۱۰٪	۲۵٪	۲۷٪	۴٪
۱۳۷۴	۳٪	۱۰٪	۳۵٪	۲۳٪	۳٪
۱۳۷۵	۴٪	۱۰٪	۴۵٪	۸٪	۸٪
۱۳۷۶	۲٪	۸٪	۴۲٪	۱۲٪	۷٪
۱۳۷۷	۱٪	۵٪	۵۴٪	۹٪	۶٪
۱۳۷۸			۳۹٪	۱۷٪	

مأخذ: محاسبات آماری

جدول شماره ۹

سال	روش				
	میانگین تغییرات در کل صادرات صنعتی	میانگین تغییرات در کل صادرات غیر نفتی	میانگین تغییرات در کل صادرات نفتی	میانگین تغییرات در کل صادرات کالاهای درجه یک	میانگین تغییرات در کل صادرات کالاهای درجه دو
۱۳۴۲	-۲۱٪	۳۵٪	۱۳٪		
۱۳۴۳	۷۰٪	۲۰٪	-۱۸٪	۵۹٪	-۱٪
۱۳۴۴	۸٪	-۳۳٪	۱۲٪	۵٪	-۲۰٪
۱۳۴۵	۲۱٪	۷۶٪	-۲۸٪	۴٪	۴۴٪
۱۳۴۶	-۳۴٪	-۲۱٪	۲۸٪	-۲۵٪	۳٪
۱۳۴۷	۹۵٪	-۵٪	-۹٪	-۴٪	-۲۰٪
۱۳۴۸	-۷۴٪	۱۵٪	۲٪	۳۶٪	۲۲٪
۱۳۴۹	-۴۸٪	-۳۱٪	-۹٪	۴۴٪	۳۵٪
۱۳۵۰	۸۲٪	-۶٪	-۱٪	-۲۶٪	-۸٪
۱۳۵۱	۱۰٪	۳۹٪	-۴٪	-۱۷٪	۱۳٪
۱۳۵۲	-۱۳٪	-۳۷٪	۱۵٪	۱۵٪	-۱۹٪
۱۳۵۳	-۵۲٪	۱۲٪	-۳۳٪	۵۲٪	۱۶٪
۱۳۵۴	-۶۷٪	۳٪	۵۸٪	-۲۷٪	-۲۸٪
۱۳۵۵	-۳۳٪	۱۸٪	-۶٪	-۶۶٪	۸۸٪
۱۳۵۶	۷۷٪	۵۸٪	-۱۱٪	-۸۳٪	۳٪
۱۳۵۷	-۲۱٪	-۲۶٪	-۱۲٪	۴۵۵٪	۴۲٪
۱۳۵۸	۵۱٪	۷۴٪	۲٪	۱۸۹٪	-۶۳٪
۱۳۵۹	۶۰٪	۷۵٪	-۸۵٪	۱۷٪	-۳۰٪
۱۳۶۰	-۵۶٪	۱۹٪	-۴۷٪	-۶۷٪	۳۵٪
۱۳۶۱	۶۰٪	-۱۴٪	-۳۱٪	۶۱٪	۶۷٪
۱۳۶۲	۲۷٪	۳٪	۲۶۵٪	۱۱۰٪	۳۸٪
۱۳۶۳	-۶۳٪	-۲۱٪	-۲۰٪	۷۵٪	-۵۳٪
۱۳۶۴	۳۸٪	-۸٪	۶۶٪	۲۳٪	-۵٪
۱۳۶۵	۲۳۵٪	-۱۹٪	-۵٪	۲٪	۳۰٪
۱۳۶۶	-۱۳٪	۲۷٪	-۳۰٪	-۴٪	-۱٪
۱۳۶۷	-۲۸٪	-۳۷٪	-۶۴٪	۴۳٪	-۶٪
۱۳۶۸	۱٪	۴۹٪	۶۶٪	-۵۴٪	۹۹٪
۱۳۶۹	۵۶٪	-۴۴٪	-۷۷٪	۹۳٪	-۱۳٪
۱۳۷۰	۸۲٪	-۲۷٪	۲۸۱٪	-۱۴٪	۲۰٪
۱۳۷۱	۲۱٪	-۴٪	-۱۳٪	-۴٪	-۱۳٪
۱۳۷۲	۴۵٪	-۱۴٪	-۳۳٪	-۱۲٪	-۴۴٪
۱۳۷۳	-۳۵٪	-۲٪	۱۳۶٪	-۱۰٪	۶۴٪
۱۳۷۴	-۱۳٪	۱٪	-۴۲٪	-۱۵٪	۳۵٪
۱۳۷۵	۱۵۱٪	-۵٪	۶۷٪	-۶۴٪	۳۰٪
۱۳۷۶	-۲۱٪	-۱۷٪	-۵۱٪	۲۷٪	-۷٪
۱۳۷۷	-۹٪	-۴۲٪	-۶۲٪	-۲۵٪	۲۸٪
۱۳۷۸				۹۰٪	-۲۷٪

منبع: محاسبات آماری از جدول ۸

جدول شماره ۱۰

میانگین					
سهم صنایع غذایی در کل صادرات صنعتی	سهم صنایع پوست و چرم در کل صادرات صنعتی	سهم صنایع نساجی در کل صادرات صنعتی	سهم صنایع فلزی در کل صادرات صنعتی	سهم صنایع شیمیایی در کل صادرات صنعتی	
۹٪	۱۳٪	۵۰٪	۱۰٪	۱۲٪	۱۳۴۱-۴۶
۶٪	۱۲٪	۴۳٪	۱۲٪	۱۶٪	۱۳۴۷-۵۱
۲٪	۱۲٪	۴۲٪	۹٪	۱۹٪	۱۳۵۲-۵۶
۱٪	۳۳٪	۱۱٪	۲۱٪	۱۷٪	۱۳۵۷-۶۷
۳٪	۱۶٪	۳٪	۳۲٪	۲۶٪	۱۳۶۸-۷۳
۶٪	۸٪	۲٪	۲۳٪	۴۴٪	۱۳۷۴-۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۸

جدول شماره ۱۱

میانگین رشد					
سهم صنایع غذایی در کل صادرات صنعتی	سهم صنایع پوست و چرم در کل صادرات صنعتی	سهم صنایع نساجی در کل صادرات صنعتی	سهم صنایع فلزی در کل صادرات صنعتی	سهم صنایع شیمیایی در کل صادرات صنعتی	
۱۶٪	۱۰٪	-۱٪	۱۰٪	۴٪	۱۳۴۱-۴۶
۱۳٪	۲٪	-۴٪	۷٪	۹٪	۱۳۴۷-۵۱
-۱۷٪	۱۱٪	۵٪	-۲۲٪	۱۲٪	۱۳۵۲-۵۶
۲۶٪	۷٪	۴٪	۸۲٪	۵٪	۱۳۵۷-۶۷
۲۸٪	-۷٪	۶۰٪	-۰/۳۳٪	۱۹٪	۱۳۶۸-۷۳
۲۷٪	-۱۶٪	-۲۲٪	۷۱٪	۲۲٪	۱۳۷۴-۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۹

جدول شماره ۱۲

صنایع کشاورزی (میلیارد ریال)		صنایع شیمیایی		صنایع فلزی		سال
صنایع شیمیایی	صنایع فلزی	کل سرمایه گذاری صنعتی	کل سرمایه گذاری در صنایع شیمیایی	کل سرمایه گذاری صنعتی	کل سرمایه گذاری در صنایع فلزی	
						۱۳۴۱
						۱۳۴۲
						۱۳۴۳
						۱۳۴۴
						۱۳۴۵
						۱۳۴۶
MS ۱/۸۴	MS ۱/۸۶	۱۱%	۱۴%	۲/۶۵	۶/-۲	۱۳۴۷
MS ۱/۳	MS ۱/۹۸	۱۹%	۱۴%	۹/۷	۷/۲۲	۱۳۴۸
MS -/۷۲	MS ۳/۲۶	۲۸%	۱۲%	۱۷	۷/۲	۱۳۴۹
MS ۱/۲۸	MS ۱۰/۶	۳۴%	۶%	۱۵/۸	۲/۶	۱۳۵۰
MS ۱/۵۲	MS ۱۲/۸	۲۵%	۶%	۱۳/۴	۳	۱۳۵۱
MS ۳/۷۱	MS ۱۳/۹	۲۳%	۸%	۱۰/۶	۳/۷۳	۱۳۵۲
MS ۱۲/۷	MS ۱/۷۳	۴%	۲۷%	۴	۲۹/۷	۱۳۵۳
MS ۱/۴۸	MS -/۸۳	۱۰%	۱۷%	۲۵	۴۵	۱۳۵۴
MS -/۳۶	MS ۴/۱۵	۱۲%	۶%	۳۳	۱۶	۱۳۵۵
MS -/۰۴	MS ۳/۹۸	۱۵%	۵%	۵۱	۱۶/۳	۱۳۵۶
MS -/۲۶	MS ۹/۲۵	۵۳%	۱۳%	۴۵	۱۱	۱۳۵۷
MS -/۶۲	MS ۳/۶۱	۵۴%	۱۰%	۴۰	۷/۵	۱۳۵۸
MS -/۳۸	MS ۱/۳۵	۶۱%	۱۱%	۴۳	۸	۱۳۵۹
MS -/۱۱	MS -/۱۲	۵۸%	۱۴۲%	۴۵	۱۰۹	۱۳۶۰
MS -/۱۲	MS ۱/۰۹	۵۵%	۱۶%	۶۱	۱۸	۱۳۶۱
MS -/۱۴	MS -/۶۸	۵۵%	۲۱%	۸۷	۳۳	۱۳۶۲
MS -/۷	MS -/۸۴	۵۲%	۲۱%	۵۵/۷	۲۲/۳	۱۳۶۳
MS ۱/۰۷	MS ۲/۴۸	۶۷%	۱۱%	۶۰	۹/۶	۱۳۶۴
MS ۱/۱۲	MS ۵/۳۳	۷۵%	۷%	۷۱/۲	۷/۱	۱۳۶۵
MS ۱/۰۸	MS ۱۰	۷۸%	۴%	۹۵	۵	۱۳۶۶
MS ۲/۳۷	MS ۹/۴	۷۵%	۶%	۷۲/۲	۶	۱۳۶۷
MS -/۵۶	MS ۱۱/۱	۸۲%	۶%	۱۱۲/۵	۸	۱۳۶۸
MS -/۷۵	MS ۲/۶۸	۷۶%	۸%	۱۶۳/۷	۱۶/۶	۱۳۶۹
MS ۱/۱۳	MS ۴/۶۸	۷۱%	۱۵%	۱۵۴	۳۲/۲	۱۳۷۰
MS ۱/۷۳	MS ۴/۸۷	۵۷%	۱۶%	۱۲۲/۵	۳۵/۲	۱۳۷۱
MS ۶/۹۱	MS ۱/۸۲	۲۳%	۴۴%	۴۵/۱۵	۸۸	۱۳۷۲
MS ۷/۱۵	MS ۴/۴۱	۳۰%	۴۶%	۴۵/۶۳	۶۹/۸	۱۳۷۳
MS ۳/۳۹	MS ۲/۳۵	۳۶%	۴۳%	۶۴/۵۳	۷۶	۱۳۷۴
MS -/۴۸		۴۳%		۱۵۱/۸۵	۰	۱۳۷۵
MS ۱/۶۶		۴۷%		۷۷/۸۶	۰	۱۳۷۶
MS -/۹۹		۵۵%		۸۷	۰	۱۳۷۷
MS ۲/-۲		۷۷%		۹۰	۰	۱۳۷۸

MS\$ میلیون دلار

مآخذ: ستون ۱: ترازنامه بانک مرکزی سالهای ۷۸-۱۳۴۱

ستون ۲ تا ۵: محاسبات ریاضی

جدول شماره ۱۳

رشد						
مصدرات صنایع فلزی برای یک میلیارد ریال سرمایه گذاری	مصدرات صنایع شیمیایی برای یک میلیارد ریال سرمایه گذاری	سهم صنایع فلزی در کل سرمایه گذاری صنعتی	سهم صنایع شیمیایی در کل سرمایه گذاری صنعتی	سرمایه گذاری		
				صنایع فلزی	صنایع شیمیایی	
						۱۳۴۲
						۱۳۴۳
						۱۳۴۴
						۱۳۴۵
						۱۳۴۶
						۱۳۴۷
-۲۹٪	۶٪	۷۵٪	۴٪	۱۰۹٪	۲۲٪	۱۳۴۸
-۴۳٪	۷۵٪	۴۹٪	-۱۸٪	۷۵٪	-۳٪	۱۳۴۹
۷۳٪	۲۰۶٪	۲۲٪	-۵۳٪	-۷٪	-۶۴٪	۱۳۵۰
۲۰٪	۲۱٪	-۲۶٪	۱٪	-۱۵٪	۱۵٪	۱۳۵۱
۱۴۲٪	۹٪	-۱۰٪	۴۱٪	-۲۱٪	۲۴٪	۱۳۵۲
۲۴۲٪	-۸۸٪	-۸۴٪	۲۴۱٪	-۶۲٪	۶۹۶٪	۱۳۵۳
-۸۸٪	-۵۲٪	۱۶۶٪	-۳۶٪	۵۲۵٪	۵۲٪	۱۳۵۴
-۷۶٪	۴۰۰٪	۲۷٪	-۶۶٪	۳۲٪	-۶۴٪	۱۳۵۵
-۸۹٪	-۴٪	۲۰٪	-۲۱٪	۵۵٪	۲٪	۱۳۵۶
۵۵۰٪	۱۳۲٪	۲۵۷٪	۱۷۳٪	-۱۲٪	-۳۳٪	۱۳۵۷
۱۳۸٪	-۶۱٪	۲٪	-۲۲٪	-۱۱٪	-۳۲٪	۱۳۵۸
-۳۹٪	-۶۳٪	۱۴٪	۱۳٪	۸٪	۷٪	۱۳۵۹
-۷۱٪	-۹۱٪	-۵٪	۱۱۳۹٪	۵٪	۱۲۶۳٪	۱۳۶۰
۹٪	۸۰۸٪	-۵٪	-۸۸٪	۳۶٪	-۸۳٪	۱۳۶۱
۱۷٪	-۳۸٪	-۱٪	۲۷٪	۴۳٪	۸۳٪	۱۳۶۲
۴۰۰٪	۲۴٪	-۲٪	۱٪	-۳۶٪	-۳۲٪	۱۳۶۳
۵۳٪	۱۹۵٪	۲۷٪	-۴۹٪	۸٪	-۵۷٪	۱۳۶۴
۵٪	۱۱۵٪	۱۳٪	-۳۰٪	۱۹٪	-۲۶٪	۱۳۶۵
-۴٪	۸۸٪	۴٪	-۴۵٪	۳۳٪	-۳۰٪	۱۳۶۶
۱۱۹٪	-۶٪	-۳٪	۴۸٪	-۲۲٪	۲۰٪	۱۳۶۷
-۷۶٪	۱۸٪	۹٪	-۴٪	۵۲٪	۳۳٪	۱۳۶۸
۳۴٪	-۵۸٪	-۷٪	۳۲٪	۴۶٪	۱۰۸٪	۱۳۶۹
۵۱٪	۰٪	-۷٪	۹۹٪	-۶٪	۱۰۰٪	۱۳۷۰
۵۳٪	۴٪	-۲۰٪	۷٪	-۲۰٪	۷٪	۱۳۷۱
۲۹۹٪	-۶۲٪	-۶۰٪	۱۶۸٪	-۶۳٪	۱۴۹٪	۱۳۷۲
۳٪	۱۴۱٪	۳۳٪	۴٪	۱٪	-۲۱٪	۱۳۷۳
-۵۳٪	-۱٪	۲۱٪	-۷٪	۴۱٪	۹٪	۱۳۷۴
-۸۶٪		۱۹٪		۱۳۵٪		۱۳۷۵
۲۴۶٪		۸٪		-۴۹٪		۱۳۷۶
-۴۰٪		۱۸٪		۱۲٪		۱۳۷۷
۱۰۴٪		۴۲٪		۳٪		۱۳۷۸

جدول شماره ۱۴

میانگین						
صنایع فلزی بلزای		صنایع شیمیایی بلزای		سرمایه گذاری		
یک میلیارد ریال سرمایه گذاری	یک میلیارد ریال سرمایه گذاری	سهم صنایع فلزی در کل سرمایه گذاری صنعتی	سهم صنایع شیمیایی در کل سرمایه گذاری صنعتی	صنایع فلزی	صنایع شیمیایی	
						۱۳۴۱-۴۶
M\$ ۱/۵	M\$ ۷/۶	۶۷٪	۲۵٪	۱۲/۱	۵/۲۶	۱۳۴۷-۵۱
M\$ ۱/۹	M\$ ۸/۷	۳۸٪	۱۴٪	۲۴/۷	۲۲/۲	۱۳۵۲-۵۶
M\$ ۰/۷	M\$ ۱۷	۶۲٪	۱۲٪	۶۱/۶	۲۱/۵	۱۳۵۷-۶۷
M\$ ۳	M\$ ۲۲	۵۷٪	۲۲٪	۱۰۷/۲	۴۱/۸	۱۳۶۸-۷۳
M\$ ۲/۸	M\$ ۴/۳	۴۵٪	۱۱٪	۹۴/۲	۱۵/۲	۱۳۷۴-۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۱۲

جدول شماره ۱۵

میانگین رشد						
صنایع فلزی بلزای		صنایع شیمیایی بلزای		سرمایه گذاری		
یک میلیارد ریال سرمایه گذاری	یک میلیارد ریال سرمایه گذاری	سهم صنایع فلزی در کل سرمایه گذاری صنعتی	سهم صنایع شیمیایی در کل سرمایه گذاری صنعتی	صنایع فلزی	صنایع شیمیایی	
						۱۳۴۱-۴۶
۵٪	۷۷٪	۳۰٪	-۱۶٪	۴۰٪	-۷٪	۱۳۴۷-۵۱
۲۶٪	۵۳٪	۲۴٪	۳۲٪	۱۰۶٪	۱۴۲٪	۱۳۵۲-۵۶
۱۰۷٪	۱۰۰٪	۲۷٪	۱۰۶٪	۶٪	۹۸٪	۱۳۵۷-۶۷
۶۱٪	۷٪	-۹٪	۵۱٪	۱٪	۶۳٪	۱۳۶۸-۷۳
۳۴٪	-۱٪	۲۱٪	-۷٪	۲۹٪	۹٪	۱۳۷۴-۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۱۳

جدول شماره ۱۶

سهام صادرات صنایع فلزی	سهام صادرات صنایع شیمیایی	سهام صادرات صنایع فلزی	سهام صادرات صنایع شیمیایی	صادرات صنایع فلزی	صادرات صنایع شیمیایی	
نسبت به ارزش افزوده	نسبت به ارزش افزوده	در ارزش افزوده صنعت	در ارزش افزوده صنعت	بازده هر نفر شاغل در صنعت	بازده هر نفر شاغل در صنعت	
						۱۳۴۱
۳۳٪	۴۱٪	۱٪	۱/۸۰٪	\$ ۲/۹۷	\$ ۵/۱۰	۱۳۴۲
۶۲٪	۴۰٪	۱/۶۰٪	۱/۸۰٪	\$ ۵/۱۱	\$ ۵/۴۹	۱۳۴۳
۸۳٪	۳۵٪	۱/۸۰٪	۱/۴۰٪	\$ ۶/۰۳	\$ ۲/۹۲	۱۳۴۴
۶۵٪	۲۸٪	۱/۳۰٪	۱/۵۰٪	\$ ۵/۰۱	\$ ۵/۷۰	۱۳۴۵
۴۰٪	۲۹٪	۰/۸۷٪	۱/۴۰٪	\$ ۳/۶۱	\$ ۵/۶۶	۱۳۴۶
۴۲٪	۲۵٪	۰/۸۹٪	۱/۲۰٪	\$ ۴/۰۵	\$ ۵/۲۰	۱۳۴۷
۵۶٪	۲۸٪	۱/۱۰٪	۱/۳۰٪	\$ ۵/۶۵	\$ ۶/۶۳	۱۳۴۸
۵۱٪	۴۱٪	۱/۰۰٪	۲/۰۰٪	\$ ۵/۴۱	\$ ۱۰/۶۶	۱۳۴۹
۵۰٪	۱۶٪	۱/۴۰٪	۱/۸۰٪	\$ ۸/۲۳	\$ ۱۱/۲۸	۱۳۵۰
۳۲٪	۲۳٪	۱/۱۰٪	۲/۱۰٪	\$ ۸/۰۰	\$ ۱۴/۹۵	۱۳۵۱
۴۶٪	۲۰٪	۱/۴۰٪	۱/۹۰٪	\$ ۱۴/۷۰	\$ ۱۹/۳۷	۱۳۵۲
۲۵٪	۱۰٪	۱/۴۰٪	۱/۴۰٪	\$ ۱۸/۲۹	\$ ۱۸/۴۵	۱۳۵۳
۱۵٪	۶٪	۰/۸۶٪	۰/۸۷٪	\$ ۱۲/۲۴	\$ ۱۲/۸۳	۱۳۵۴
۵٪	۱۰٪	۰/۲۰٪	۱/۱۰٪	\$ ۳/۹۴	\$ ۲۲/۰۴	۱۳۵۵
۱٪	۹٪	۰/۰۳٪	۰/۹۵٪	\$ -/۶۴	\$ ۲۱/۷۰	۱۳۵۶
۳٪	۱۴٪	۰/۱۹٪	۱/۶۰٪	\$ ۳/۹۸	\$ ۳۴/۳۳	۱۳۵۷
۸٪	۳٪	۰/۴۰٪	۰/۴۳٪	\$ ۸/۳۷	\$ ۹/۲۱	۱۳۵۸
۴٪	۰٪	۰/۲۰٪	۰/۱۳٪	\$ ۵/۶۶	\$ ۳/۷۱	۱۳۵۹
۱٪	۰٪	۰/۰۵٪	۰/۱۲٪	\$ ۱/۷۲	\$ ۴/۵۵	۱۳۶۰
۲٪	۲٪	۰/۰۶٪	۰/۱۶٪	\$ ۲/۵۰	\$ ۶/۸۲	۱۳۶۱
۲٪	۲٪	۰/۱۰٪	۰/۱۷٪	\$ ۴/۳۸	\$ ۷/۸۴	۱۳۶۲
۵٪	۱٪	۰/۳۰٪	۰/۱۳٪	\$ ۱۳/۸۵	\$ ۶/۵۹	۱۳۶۳
۱۷٪	۴٪	۱٪	۰/۳۸٪	\$ ۲۲/۹۸	\$ ۸/۵۱	۱۳۶۴
۲۱٪	۵٪	۱/۳۰٪	۰/۶۱٪	\$ ۲۸/۷۵	\$ ۱۳/۴۶	۱۳۶۵
۲۱٪	۷٪	۱/۲۰٪	۰/۶۰٪	\$ ۳۴/۸۲	\$ ۱۶/۹۹	۱۳۶۶
۲۲٪	۶٪	۱/۸۰٪	۰/۵۸٪	\$ ۵۶/۳۹	\$ ۱۸/۱۰	۱۳۶۷
۵٪	۹٪	۰/۶۵٪	۰/۹۱٪	\$ ۱۹/۲۲	\$ ۲۶/۹۵	۱۳۶۸
۶٪	۵٪	۰/۸۱٪	۰/۵۲٪	\$ ۳۵/۳۵	\$ ۲۲/۵۰	۱۳۶۹
۱۵٪	۱۸٪	۱/۳۰٪	۱/۲۰٪	\$ ۶۷/۹۹	\$ ۴۲/۹۵	۱۳۷۰
۱۷٪	۱۵٪	۱/۵۰٪	۱/۲۰٪	\$ ۵۶/۰۳	\$ ۴۵/۴۶	۱۳۷۱
۲۰٪	۱۳٪	۲/۲۰٪	۱/۱۰٪	\$ ۷۸/۷۸	\$ ۴۰/۷۳	۱۳۷۲
۱۷٪	۱۳٪	۲/۲۰٪	۲/۱۰٪	\$ ۷۹/۰۳	\$ ۷۴/۵۳	۱۳۷۳
۱۲٪	۱۳٪	۱/۵۰٪	۲/۲۰٪	\$ ۵۰/۹۲	\$ ۷۶/۸۷	۱۳۷۴
۳٪	۱۲٪	۰/۴۰٪	۲/۱۰٪	\$ ۱۶/۲۶	\$ ۸۹/۷۳	۱۳۷۵
۵٪	۱۲٪	۰/۵۰٪	۱/۸۰٪	\$ ۲۸/۳۱	\$ ۹۸/۸۹	۱۳۷۶
۱۵٪	۱۳٪	۱/۵۰٪	۱/۶۰٪	\$ ۱۸/۷۴	\$ ۱۱۱/۷۲	۱۳۷۷
۵٪	۱۱٪	۱/۳۰٪	۱/۴۰٪	\$ ۳۸/۹۱	\$ ۸۸/۶۵	۱۳۷۸

جدول شماره ۱۷۰

رشد						
صناعات معدنی	صناعات فلزی	صناعات شیمیایی	صناعات متنوع لژی	صناعات متنوع شیمیایی	صناعات متنوع فلزی	
بازدهر تقر شغل در صنعت	بازدهر تقر شغل در صنعت	بازدهر تقر شغل در صنعت	بازدهر تقر شغل در صنعت	بازدهر تقر شغل در صنعت	بازدهر تقر شغل در صنعت	
در ارزش افزوده	در ارزش افزوده	در ارزش افزوده	در ارزش افزوده	در ارزش افزوده	در ارزش افزوده	
						۱۳۴۲
۸۹٪	-۱٪	۶۰٪	۰٪	۷۲٪	۸٪	۱۳۴۳
۳۴٪	-۱۳٪	۱۳٪	-۲۲٪	۱۸٪	-۱۰٪	۱۳۴۴
-۲۲٪	-۱۸٪	-۲۸٪	۷٪	-۱۷٪	۱۶٪	۱۳۴۵
-۳۸٪	۲٪	-۳۳٪	-۷٪	-۲۸٪	-۱٪	۱۳۴۶
۵٪	-۱۴٪	۲٪	-۱۴٪	۱۲٪	-۶٪	۱۳۴۷
۳۳٪	۱۲٪	۲۴٪	۸٪	۴۰٪	۲۵٪	۱۳۴۸
-۹٪	۴۶٪	-۹٪	۵۴٪	-۴٪	۶۱٪	۱۳۴۹
-۲٪	-۶۱٪	۴۰٪	-۱۰٪	۵۲٪	۶٪	۱۳۵۰
-۳۶٪	۴۴٪	-۲۱٪	۱۷٪	-۳٪	۳۳٪	۱۳۵۱
۴۴٪	-۱۳٪	۲۷٪	-۱۰٪	۸۴٪	۲۰٪	۱۳۵۲
-۴۶٪	-۵۰٪	۰٪	-۲۶٪	۲۴٪	-۵٪	۱۳۵۳
-۴۰٪	-۴۰٪	-۳۹٪	-۳۸٪	-۳۰٪	-۳۰٪	۱۳۵۴
-۶۷٪	۶۷٪	-۷۷٪	۲۶٪	-۶۹٪	۷۲٪	۱۳۵۵
-۸۰٪	-۱۰٪	-۸۵٪	-۱۴٪	-۸۴٪	-۲٪	۱۳۵۶
۲۰۰٪	۵۶٪	۵۳۳٪	۶۸٪	۵۲۰٪	۵۸٪	۱۳۵۷
۱۶۷٪	-۷۹٪	۱۱۱٪	-۷۳٪	۱۱۱٪	-۷۳٪	۱۳۵۸
-۵۰٪	۰٪	-۵۰٪	-۷۰٪	-۳۲٪	-۶۰٪	۱۳۵۹
-۷۵٪	۰٪	-۷۵٪	-۸٪	-۷۰٪	۲۳٪	۱۳۶۰
۱۰۰٪	۰٪	۲۰٪	۳۳٪	۴۵٪	۵۰٪	۱۳۶۱
۰٪	۰٪	۶۷٪	۶٪	۷۵٪	۱۵٪	۱۳۶۲
۱۵۰٪	-۵۰٪	۲۰۰٪	-۲۲٪	۲۱۶٪	-۱۶٪	۱۳۶۳
۲۴۰٪	۳۰۰٪	۲۳۳٪	۱۹۲٪	۶۶٪	۲۹٪	۱۳۶۴
۲۴٪	۲۵٪	۳۰٪	۶۱٪	۲۵٪	۶۰٪	۱۳۶۵
۰٪	۴۰٪	-۸٪	-۲٪	۲۱٪	۲۵٪	۱۳۶۶
۵٪	-۱۴٪	۵۰٪	-۳٪	۶۲٪	۷٪	۱۳۶۷
-۷۷٪	۵۰٪	-۶۴٪	۵۷٪	-۶۶٪	۴۹٪	۱۳۶۸
۲۰٪	-۴۴٪	۲۵٪	-۲۳٪	۸۴٪	-۱۷٪	۱۳۶۹
۱۵۰٪	۲۶۰٪	۶۰٪	۱۳۱٪	۳۶٪	۹۱٪	۱۳۷۰
۱۳٪	-۱۷٪	۱۵٪	۰٪	۱۷٪	۶٪	۱۳۷۱
۱۸٪	-۱۳٪	۳۷٪	-۸٪	۴۱٪	-۱۰٪	۱۳۷۲
-۱۵٪	۰٪	۰٪	۹۱٪	۰٪	۸۳٪	۱۳۷۳
-۲۹٪	۰٪	-۳۲٪	۵٪	-۳۶٪	۳٪	۱۳۷۴
-۸۳٪	-۸٪	-۷۳٪	-۵٪	-۶۸٪	۱۷٪	۱۳۷۵
۱۵۰٪	۰٪	۲۵٪	-۱۴٪	۷۴٪	۱۰٪	۱۳۷۶
۲۰۰٪	۸٪	۲۰۰٪	-۱۱٪	-۳۴٪	۱۳٪	۱۳۷۷
-۶۹٪	-۱۵٪	-۱۳٪	-۱۳٪	۱۰۸٪	-۲۱٪	۱۳۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۱۶

جدول شماره ۱۸

میانگین						
سهم صادرات صنایع لازی	سهم صادرات صنایع شیمیایی	سهم صادرات صنایع لازی	سهم صادرات صنایع شیمیایی	صادرات صنایع لازی	صادرات صنایع شیمیایی	
در ارزش افزوده	در ارزش افزوده	در ارزش افزوده صنعت	در ارزش افزوده صنعت	بازده هر نفر شاغل در صنعت	بازده هر نفر شاغل در صنعت	
۵۶٪	۴۴٪	۱/۳۰٪	۱/۶۰٪	\$ ۴/۵۴	\$ ۵/۳۷	۱۳۴۱-۴۶
۴۵٪	۲۷٪	۱/۱۰٪	۱/۶۸٪	\$ ۶/۲۷	\$ ۹/۷۶	۱۳۴۷-۵۱
۱۸٪	۱۱٪	۰/۷۸٪	۱/۲۴٪	\$ ۱۰/۰۰	\$ ۱۸/۹۰	۱۳۵۲-۵۶
۱۰٪	۴٪	۰/۶۰٪	۰/۴۵٪	\$ ۱۶/۷۰	\$ ۱۱/۸۰	۱۳۵۷-۶۷
۱۳٪	۱۲٪	۱/۴۴٪	۱/۱۷٪	\$ ۵۲/۷۰	\$ ۴۲/۲۰	۱۳۶۸-۷۳
۹٪	۱۲٪	۱/۰۴٪	۱/۸۲٪	\$ ۶۲/۴۰	\$ ۱۰۰/۰۰	۱۳۷۴-۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۱۶

جدول شماره ۱۹

میانگین رشد						
سهم صادرات صنایع لازی	سهم صادرات صنایع شیمیایی	سهم صادرات صنایع لازی	سهم صادرات صنایع شیمیایی	صادرات صنایع لازی	صادرات صنایع شیمیایی	
در ارزش افزوده	در ارزش افزوده	در ارزش افزوده صنعت	در ارزش افزوده صنعت	بازده هر نفر شاغل در صنعت	بازده هر نفر شاغل در صنعت	
۱۶٪	-۸٪	۳٪	-۵٪	۱۱٪	۳٪	۱۳۴۱-۴۶
-۲٪	۵٪	۷٪	۱۱٪	۱۹٪	۲۴٪	۱۳۴۷-۵۱
-۳۸٪	-۹٪	-۳۵٪	-۱۲٪	-۱۵٪	۱۳٪	۱۳۵۲-۵۶
۶۹٪	۲۵٪	۱۰۱٪	۱۷٪	۹۴٪	۱۱٪	۱۳۵۷-۶۷
۱۸٪	۳۹٪	۱۴٪	۳۸٪	۱۹٪	۳۴٪	۱۳۶۸-۷۳
۵۹٪	-۳٪	۲۱٪	-۸٪	۹٪	۴٪	۱۳۷۴-۷۸

مآخذ: محاسبات آماری از جدول ۱۷

جدول شماره ۲۰

ردیف	ارزش صادرات صنعتی	ارزش افزوده صنعت	میزان اشتغال در صنعت	سرمایه گذاری در صنعت	تولید ناخالص ملی	ارزش صادرات غیر نفتی	جمعیت
میلیون دلار	میلیون دلار	میلیون نفر	میلیون دلار	میلیون نفر	میلیون دلار	میلیون دلار	میلیون نفر
۱۳۴۱	۶۰/۳۳	۴۳۱/۶	۱/۵۹۱	۴	۴۷۷۱	۶۹/۷	۲۳/۱۵
۱۳۴۲	۷۳/۰۲	۴۷۳/۹	۱/۶۶۶	۵/۵	۴۹۵۲	۱۱۰/۵	۲۳/۷۶
۱۳۴۳	۸۲/۶۴	۵۳۵/۶	۱/۷۴۱	۸/۱	۵۳۹۱	۱۲۲/۲	۲۴/۴
۱۳۴۴	۹۷/۱۱	۶۱۹/۱	۱/۸۱۶	۱۴/۵	۵۹۹۲	۱۶۸/۶	۲۵/۰۵
۱۳۴۵	۸۱/۳۵	۷۱۲/۹	۱/۸۹	۱۹/۲	۶۵۹۷	۱۰۰	۲۵/۸
۱۳۴۶	۸۲/۸۷	۸۲۹/۲	۲/۰۰۲	۲۶/۱	۷۴۴۹	۱۰۴/۵	۲۶/۲۴
۱۳۴۷	۱۰۱/۸۵	۹۶۲/۸	۲/۱۱۴	۴۳/۴	۸۱۱۶	۲۱۶/۹	۲۶/۳۶
۱۳۴۸	۱۰۹/۷۹	۱۱۲۲	۲/۲۲۶	۵۱/۶	۸۸۴۰	۲۴۴/۷	۲۷/۱۸
۱۳۴۹	۱۳۷/۰۸	۱۲۴۷/۷	۲/۳۳۸	۶۰/۸	۹۶۶۱	۲۷۷/۹	۲۹/۲۶
۱۳۵۰	۱۶۹/۳۸	۱۴۹۷/۸	۲/۴۵	۴۶/۴	۱۲۱۸۵	۳۴۴/۵	۳۰/۰۲
۱۳۵۱	۲۰۲/۴	۱۸۳۸/۲	۲/۵۶۲	۵۳/۱	۱۵۵۹۶	۴۵۰/۸	۳۰/۹۱
۱۳۵۲	۳۳۷/۰۶	۲۷۹۹	۲/۶۶۴	۶۶/۹	۲۵۶۱۰	۶۳۴/۷	۳۱/۱۴
۱۳۵۳	۳۸۸/۱۸	۳۷۲۹/۱	۲/۷۸۶	۱۰۹/۵	۴۴۵۸۶	۵۸۱/۵	۳۱/۶۳
۱۳۵۴	۳۸۷/۵۸	۴۲۸۲/۲	۲/۸۹۸	۲۵۷/۳	۴۸۶۶۸	۵۹۲/۲	۳۲/۷۲
۱۳۵۵	۲۷۳/۳۵	۵۹۱۱/۱	۳/۰۱	۲۶۶/۵	۶۹۱۷۱	۵۳۹/۹	۳۳/۷
۱۳۵۶	۳۵۹/۵	۶۸۵۵/۸	۲/۹۸۷	۳۴۴/۲	۷۵۳۶۲	۶۲۳/۱	۳۴/۶۳
۱۳۵۷	۳۸۷/۵	۶۳۵۷/۸	۲/۹۶۴	۸۵	۷۲۱۶۵	۵۴۲/۸	۳۵/۵۱
۱۳۵۸	۲۰۷/۹۸	۶۲۳۳	۲/۹۴۱	۷۴/۳	۸۸۲۳۱	۸۱۱/۸	۳۶/۵
۱۳۵۹	۱۱۹/۳۷	۸۴۷۹	۲/۹۱۸	۷۰	۹۲۰۶۳	۶۶۵/۲	۳۹/۳
۱۳۶۰	۱۰۷/۷۳	۱۱۰۱۷	۲/۸۹۵	۷۷	۱۰۱۳۲۶	۳۳۹/۵	۴۰/۸۵
۱۳۶۱	۹۶/۰۳	۱۱۹۴۶/۵	۲/۸۷۲	۱۱۰/۴	۱۲۶۳۳۱	۲۸۲/۷	۴۲/۴۸
۱۳۶۲	۷۹/۴۴	۱۲۹۵۱/۴	۲/۸۶۹	۱۵۹/۳	۱۶۱۶۱۶	۳۵۶/۶	۴۴/۰۸
۱۳۶۳	۱۴۱/۹۵	۱۳۸۷۶	۲/۸۲۶	۱۰۶/۱	۱۵۷۳۸۵	۳۳۵/۱	۴۵/۸
۱۳۶۴	۱۹۰/۶۵	۶۲۵۲/۳	۲/۸۰۳	۹۰	۷۵۹۳۶	۴۶۵	۴۷/۷۲
۱۳۶۵	۲۲۲/۷۶	۶۲۲۶/۷	۲/۷۸	۹۴/۶۷	۷۴۵۲۰	۹۱۴/۹	۴۹/۴۴
۱۳۶۶	۳۱۱/۸۰۲	۸۲۹۰/۶	۲/۹۴۸	۱۲۱/۶۸	۸۹۸۴۵	۱۱۶۰/۴	۵۰/۶۶
۱۳۶۷	۳۷۲/۱۸	۹۶۵۰/۳	۳/۱۱۶	۹۸/۴۵	۹۳۵۸۰	۱۰۴۵/۸	۵۱/۹۱
۱۳۶۸	۴۹۳/۴۹	۹۷۱۷/۲	۳/۲۸۴	۱۳۷/۰۲	۹۲۱۹۵	۱۰۴۳/۹	۵۳/۱۹
۱۳۶۹	۲۹۴/۳۸	۱۵۰۰۲	۳/۴۵۲	۲۱۴/۶۱	۱۲۳۶۶۲	۱۳۱۲/۲	۵۴/۵
۱۳۷۰	۴۸۹/۲۳	۱۳۳۵۳/۹	۳/۶۲	۲۱۶/۲۳	۹۸۸۲۷	۱۶۴۸/۷	۵۵/۸۴
۱۳۷۱	۶۲۴/۸	۱۴۰۷۱/۳	۳/۷۹	۲۱۵/۴۲	۱۰۱۳۵۲	۲۹۸۷/۷	۵۶/۶۶
۱۳۷۲	۱۰۳۷/۹	۱۴۲۴۷/۷	۳/۹۶	۲۰۰/۰۵	۱۰۲۳۷۸	۳۷۴۶/۸	۵۷/۴۹
۱۳۷۳	۱۲۰۸	۱۴۵۰۸/۹	۴/۱۳	۱۵۲/۱۴	۱۰۲۶۱۷	۴۸۲۴/۵	۵۸/۳۳
۱۳۷۴	۹۵۷/۷	۱۴۹۹۴/۳	۴/۳	۱۷۸/۲۹	۱۰۲۵۹۹	۳۳۵۰/۷	۵۹/۱۹
۱۳۷۵	۸۹۰/۸۷	۱۹۳۷۰/۹	۴/۴۷	۳۵۲/۷	۱۳۳۲۸۴	۳۱۰۵/۷	۶۰/۰۶
۱۳۷۶	۱۰۸۰/۶	۲۵۲۶۲/۴	۴/۵۷	۱۶۷/۴	۱۵۷۳۷۱	۲۸۷۵/۶	۶۰/۹۴
۱۳۷۷	۹۵۸/۴۱	۳۲۶۵۶/۷	۴/۶	۱۵۹/۰۷	۱۸۶۸۸۲	۳۰۱۳/۳	۶۱/۸۴
۱۳۷۸	۱۰۶۴/۱	۴۰۹۵۸/۲	۴/۶۷	۱۱۶/۱۶	۲۴۱۶۸۱	۳۴۵۶	۶۲/۷۵

سئون او ۶ و ۱: ترازنامه بانک مرکزی سالهای ۱۳۶۱.۷۸
 مأخذ: سئون ۷ و ۳: دفتر اقتصاد کلان سازمان برنامه و بودجه، ترازنامه بانک مرکزی سالهای ۱۳۶۱.۷۸ و محاسبات اماری
 سئون ۲ و ۱: ترازنامه بانک مرکزی سالهای ۱۳۶۱.۷۸ و تابلو ارزش ریالی به دلار بر اساس نرخ رسمی

جدول شماره ۲۱۰

رشد							
جمعیت	ارزش صادرات غیر نفتی	تولید ناخالص ملی	سرمایه گذاری در صنعت	میزان اشتغال در صنعت	ارزش افزوده صنعت	ارزش صادرات صنعتی	
۳٪	۵۹٪	۴٪	۳۸٪	۵٪	۱۰٪	۲۱٪	۱۳۴۲
۳٪	۱۱٪	۹٪	۴۷٪	۵٪	۱۱٪	۱۳٪	۱۳۴۳
۳٪	۲۱٪	۱۱٪	۷۹٪	۴٪	۱۸٪	۱۸٪	۱۳۴۴
۳٪	-۳۳٪	۱۰٪	۳۲٪	۴٪	۱۵٪	-۱۶٪	۱۳۴۵
۲٪	۵٪	۱۳٪	۳۶٪	۶٪	۱۶٪	۲٪	۱۳۴۶
۰٪	۱۰۸٪	۹٪	۶۶٪	۶٪	۱۶٪	۲۳٪	۱۳۴۷
۳٪	۱۳٪	۹٪	۱۹٪	۵٪	۱۷٪	۸٪	۱۳۴۸
۸٪	۱۴٪	۹٪	۱۸٪	۵٪	۱۱٪	۲۵٪	۱۳۴۹
۳٪	۲۴٪	۲۶٪	-۲۴٪	۵٪	۲۰٪	۲۰٪	۱۳۵۰
۳٪	۳۱٪	۳۸٪	۱۴٪	۵٪	۲۳٪	۳۳٪	۱۳۵۱
۱٪	۴۱٪	۶۴٪	-۱۲٪	۴٪	۵۲٪	۶۷٪	۱۳۵۲
۳٪	-۸٪	۷۴٪	۱۳۳٪	۴٪	۳۳٪	-۱۵٪	۱۳۵۳
۲٪	۲٪	۹٪	۱۳۵٪	۴٪	۱۵٪	۰٪	۱۳۵۴
۳٪	-۹٪	۳۲٪	۴٪	۴٪	۳۸٪	-۵٪	۱۳۵۵
۳٪	۱۵٪	۱۷٪	۳۹٪	-۱٪	۱۶٪	-۵٪	۱۳۵۶
۳٪	-۱۳٪	-۴٪	-۷۵٪	-۱٪	-۷٪	۱۱٪	۱۳۵۷
۳٪	۵۰٪	۲۲٪	-۱۳٪	-۱٪	-۲٪	-۲۸٪	۱۳۵۸
۸٪	-۲۱٪	۴٪	-۶٪	-۱٪	۳۶٪	-۴۳٪	۱۳۵۹
۴٪	-۴۷٪	۱۰٪	۱۰٪	-۱٪	۳۰٪	-۱۰٪	۱۳۶۰
۴٪	-۱۶٪	۲۵٪	۴۳٪	-۱٪	۸٪	-۱۱٪	۱۳۶۱
۴٪	۲۶٪	۲۰٪	۴۴٪	-۱٪	۸٪	-۱۷٪	۱۳۶۲
۴٪	-۹٪	۴٪	-۳۳٪	-۱٪	۷٪	۷۹٪	۱۳۶۳
۴٪	۴۳٪	-۵۲٪	-۱۵٪	-۱٪	-۵۵٪	۳۴٪	۱۳۶۴
۴٪	۹۷٪	-۲٪	۵٪	-۱٪	۰٪	۲۲٪	۱۳۶۵
۲٪	۲۷٪	۲۱٪	۲۹٪	۶٪	۳۳٪	۳۴٪	۱۳۶۶
۲٪	-۱۰٪	۴٪	-۱۹٪	۶٪	۱۶٪	۱۹٪	۱۳۶۷
۲٪	۰٪	-۱٪	۳۹٪	۵٪	۱٪	-۲۱٪	۱۳۶۸
۲٪	۲۶٪	۳۴٪	۵۷٪	۵٪	۵۴٪	۰٪	۱۳۶۹
۲٪	۲۶٪	-۲۰٪	۱٪	۵٪	-۱۱٪	۶۶٪	۱۳۷۰
۱٪	۸۱٪	۳٪	۰٪	۵٪	۵٪	۲۸٪	۱۳۷۱
۱٪	۲۵٪	۱٪	-۷٪	۴٪	۱٪	۶۶٪	۱۳۷۲
۱٪	۲۹٪	۰٪	-۲۴٪	۴٪	۲٪	۱۶٪	۱۳۷۳
۱٪	-۳۳٪	۰٪	۱۷٪	۴٪	۳٪	-۲۱٪	۱۳۷۴
۱٪	-۴٪	۳۰٪	۹۸٪	۴٪	۲۹٪	-۷٪	۱۳۷۵
۱٪	-۷٪	۱۸٪	-۵۳٪	۲٪	۳۰٪	۲۱٪	۱۳۷۶
۱٪	۵٪	۱۹٪	-۵٪	۱٪	۲۹٪	-۱۱٪	۱۳۷۷
۱٪	۱۵٪	۲۹٪	-۲۷٪	۲٪	۲۵٪	۱۱٪	۱۳۷۸

منابع: محاسبات آماری از جدول ۲۰

جدول شماره ۲۲

میانگین							
جمعیت	ارزش صادرات غیر نفتی	تولید ناخالص ملی	سرمایه گذاری در صنعت	میزان اشتغال در صنعت	ارزش افزوده صنعت	ارزش صادرات صنعتی	
میلیون نفر	میلیون دلار	میلیون دلار	میلیارد ریال	میلیون نفر	میلیون دلار	میلیون دلار	
۲۴/۸	۱۰۹/۲	۵۸۵۸/۷	۱۲/۹	۱/۷۸	۵۹۸/۷	۷۹/۵۲	۱۳۴۱-۴۶
۲۸/۷	۳۰۷	۱۰۸۷۵/۶	۵۱/۰۶	۲/۳۴	۱۳۳۳/۷	۱۴۳/۱	۱۳۴۷-۵۱
۳۲/۸	۵۹۴/۳	۵۱۶۳۹/۴	۲۰۴/۹	۲/۸۷	۴۷۱۵/۴	۲۸۹/۱	۱۳۵۲-۵۶
۴۴/۰۲	۶۲۶/۴	۱۰۲۰۸۱	۹۸/۸۱	۲/۹	۹۲-۷/۳	۱۹۵/۲	۱۳۵۷-۶۷
۵۶	۲۵۹۴	۱۰۳۵۰۵	۱۸۹/۲	۳/۷	۱۳۴۸۴	۶۵۸	۱۳۶۸-۷۳
۶۱	۳۱۴۰/۲	۱۶۴۳۶۳	۱۹۴/۷	۴/۵	۲۶۶۴۹	۹۹۰/۳	۱۳۷۴-۷۸

مأخذ: محاسبات آماری از جدول ۲۰

جدول شماره ۲۳

میانگین رشد							
جمعیت	ارزش صادرات غیر نفتی	تولید ناخالص ملی	سرمایه گذاری در صنعت	میزان اشتغال در صنعت	ارزش افزوده صنعت	ارزش صادرات صنعتی	
۳٪	۱۲٪	۹٪	۴۶٪	۵٪	۱۴٪	۷٪	۱۳۴۱-۴۶
۳٪	۳۸٪	۱۶٪	۱۹٪	۵٪	۱۷٪	۲۰٪	۱۳۴۷-۵۱
۴٪	۸٪	۳۹٪	۵۸٪	۳٪	۳۱٪	۸٪	۱۳۵۲-۵۶
۴٪	۱۱٪	۵٪	-۳٪	۰٪	۷٪	۸٪	۱۳۵۷-۶۷
۲٪	۳۱٪	۳٪	۱۱٪	۵٪	۹٪	۲۶٪	۱۳۶۸-۷۳
۱٪	-۵٪	۱۹٪	۶٪	۲٪	۲۴٪	-۱٪	۱۳۷۴-۷۸

مأخذ: محاسبات آماری از جدول ۲۱

جدول شماره ۲۴

سهام صفرات منفی	سهام صفرات منفی در	سهام صفرات منفی در	سهام صفرات منفی در	سهام صفرات منفی در	
سراشه	کل صفرات	صفرات غیر منفی	ارزش افزوده صفت	نویسند نامفلس ملی	
\$ ۲/۶۱	۱۳/۲۰%	۸۷%	۱۴%	۱/۲۶%	۱۳۴۱
\$ ۳/۰۷	۱۱/۸۰%	۶۶%	۱۵%	۱/۴۷%	۱۳۴۲
\$ ۳/۳۹	۱۱/۷۸%	۶۸%	۱۶%	۱/۵۳%	۱۳۴۳
\$ ۳/۸۸	۱۱/۸۸%	۶۵%	۱۶%	۱/۶۲%	۱۳۴۴
\$ ۳/۱۵	۸/۶۴%	۸۱%	۱۱%	۱/۲۳%	۱۳۴۵
\$ ۳/۱۳	۷/۰۵%	۷۹%	۱۰%	۱/۱۱%	۱۳۴۶
\$ ۳/۸۶	۷/۶۹%	۴۷%	۱۱%	۱/۲۵%	۱۳۴۷
\$ ۴/۰۴	۷/۲۳%	۴۵%	۱۰%	۱/۲۴%	۱۳۴۸
\$ ۴/۶۸	۸/۱۱%	۴۹%	۱۱%	۱/۴۳%	۱۳۴۹
\$ ۵/۴۸	۶/۰۱%	۴۸%	۱۱%	۱/۳۵%	۱۳۵۰
\$ ۶/۵۵	۶/۰۶%	۴۵%	۱۱%	۱/۳۰%	۱۳۵۱
\$ ۱۰/۸	۳/۷۹%	۵۳%	۱۲%	۱/۳۲%	۱۳۵۲
\$ ۹/۰۳	۱/۳۷%	۵۰%	۸%	۰/۶۵%	۱۳۵۳
\$ ۸/۷۹	۱/۴۶%	۴۹%	۷%	۰/۵۹%	۱۳۵۴
\$ ۸/۱۱	۱/۱۱%	۵۱%	۵%	۰/۴۳%	۱۳۵۵
\$ ۷/۴۹	۱/۰۸%	۴۲%	۴%	۰/۳۴%	۱۳۵۶
\$ ۸/۱	۱/۵۵%	۵۳%	۵%	۰/۴۰%	۱۳۵۷
\$ ۵/۷	۱/۰۳%	۲۶%	۳%	۰/۲۴%	۱۳۵۸
\$ ۳/۰۴	۰/۹۶%	۱۹%	۱%	۰/۱۳%	۱۳۵۹
\$ ۲/۶۷	۰/۸۴%	۳۲%	۱%	۰/۱۱%	۱۳۶۰
\$ ۲/۲۶	۰/۴۷%	۳۴%	۱%	۰/۰۸%	۱۳۶۱
\$ ۱/۸	۰/۳۸%	۲۲%	۱%	۰/۰۵%	۱۳۶۲
\$ ۳/۱	۰/۸۳%	۴۴%	۱%	۰/۰۹%	۱۳۶۳
\$ ۴	۱/۳۲%	۴۱%	۳%	۰/۲۵%	۱۳۶۴
\$ ۴/۷۱	۳/۳۷%	۲۵%	۴%	۰/۳۱%	۱۳۶۵
\$ ۶/۱۵	۳/۰۱%	۲۷%	۴%	۰/۳۵%	۱۳۶۶
\$ ۷/۱۷	۳/۴۸%	۳۶%	۴%	۰/۴۰%	۱۳۶۷
\$ ۵/۵۲	۲/۲۴%	۲۸%	۳%	۰/۳۲%	۱۳۶۸
\$ ۵/۴	۱/۵۲%	۲۲%	۲%	۰/۲۴%	۱۳۶۹
\$ ۸/۷۶	۲/۶۲%	۳۰%	۴%	۰/۵۰%	۱۳۷۰
\$ ۱۱/۰۳	۳/۱۴%	۲۱%	۴%	۰/۶۲%	۱۳۷۱
\$ ۱۸/۰۵	۵/۷۴%	۲۸%	۷%	۱/۰۱%	۱۳۷۲
\$ ۲۰/۷۱	۶/۲۳%	۲۵%	۸%	۱/۱۸%	۱۳۷۳
\$ ۱۶/۱۸	۵/۲۲%	۲۹%	۶%	۰/۹۳%	۱۳۷۴
\$ ۱۴/۸۳	۳/۹۸%	۲۹%	۵%	۰/۶۷%	۱۳۷۵
\$ ۱۷/۷۳	۵/۸۸%	۳۸%	۴%	۰/۶۹%	۱۳۷۶
\$ ۱۵/۵	۷/۳۱%	۳۲%	۳%	۰/۵۱%	۱۳۷۷
\$ ۱۷	۵/۰۶%	۳۱%	۳%	۰/۴۴%	۱۳۷۸

مأخذ: محاسبات آماری

جدول شماره ۲۵

رشد					
صنایع	صنایع	صنایع	صنایع	صنایع	
صنایع	صنایع	صنایع	صنایع	صنایع	
صنایع	صنایع	صنایع	صنایع	صنایع	
صنایع	صنایع	صنایع	صنایع	صنایع	
۱۸٪	-۱۱٪	-۲۴٪	۱۰٪	۱۷٪	۱۳۴۲
۱۰٪	۰٪	۲٪	۲٪	۴٪	۱۳۴۳
۱۴٪	۱٪	-۳٪	۰٪	۶٪	۱۳۴۴
-۱۹٪	-۲۷٪	۲۴٪	-۲۷٪	-۲۴٪	۱۳۴۵
-۱٪	-۱۸٪	-۲٪	-۱۲٪	-۱۰٪	۱۳۴۶
۲۳٪	۹٪	-۴۱٪	۶٪	۱۳٪	۱۳۴۷
۵٪	-۶٪	-۴٪	-۷٪	-۱٪	۱۳۴۸
۱۶٪	۱۲٪	۱۰٪	۱۲٪	۱۵٪	۱۳۴۹
۱۷٪	-۲۶٪	-۳٪	۰٪	-۵٪	۱۳۵۰
۲۰٪	۱٪	-۶٪	۰٪	-۴٪	۱۳۵۱
۶۵٪	-۳۷٪	۱۸٪	۹٪	۲٪	۱۳۵۲
-۱۶٪	-۶۴٪	-۷٪	-۳۶٪	-۵۱٪	۱۳۵۳
-۳٪	۷٪	-۲٪	-۱۳٪	-۹٪	۱۳۵۴
-۸٪	-۲۴٪	۴٪	-۳۱٪	-۲۷٪	۱۳۵۵
-۸٪	-۳٪	-۱۸٪	-۱۸٪	-۲۱٪	۱۳۵۶
۸٪	۴۴٪	۲۷٪	۱۹٪	۱۸٪	۱۳۵۷
-۳٪	-۳۴٪	-۵۲٪	-۲۶٪	-۴۰٪	۱۳۵۸
-۴۷٪	-۷٪	-۲۸٪	-۵۸٪	-۴۶٪	۱۳۵۹
-۱۲٪	-۱۳٪	۷۲٪	-۳۱٪	-۱۵٪	۱۳۶۰
-۲۵٪	-۴۴٪	۷٪	-۱۸٪	-۲۷٪	۱۳۶۱
-۲۰٪	-۱۹٪	-۳۴٪	-۲۴٪	-۲۸٪	۱۳۶۲
۷۲٪	۱۱۸٪	۹۶٪	۶۷٪	۸۰٪	۱۳۶۳
۲۹٪	۵۹٪	-۶٪	۱۹۸٪	۱۷۸٪	۱۳۶۴
۱۸٪	۱۵۵٪	-۳۸٪	۲۳٪	۲۴٪	۱۳۶۵
۳۱٪	-۱۱٪	۶٪	۱٪	۱۳٪	۱۳۶۶
۱۷٪	۱۶٪	۳۳٪	۳٪	۱۴٪	۱۳۶۷
-۲۳٪	-۳۶٪	-۲۱٪	-۲۲٪	-۲۰٪	۱۳۶۸
-۲٪	-۳۲٪	-۲۰٪	-۳۵٪	-۲۵٪	۱۳۶۹
۶۲٪	۷۲٪	۳۲٪	۸۷٪	۱۰۸٪	۱۳۷۰
۲۶٪	۲۰٪	-۳۰٪	۲۱٪	۲۴٪	۱۳۷۱
۶۴٪	۸۳٪	۳۲٪	۶۴٪	۶۳٪	۱۳۷۲
۱۵٪	۸٪	-۱۰٪	۱۴٪	۱۷٪	۱۳۷۳
-۲۲٪	-۱۶٪	۱۸٪	-۲۳٪	-۲۱٪	۱۳۷۴
-۸٪	-۲۴٪	-۳٪	-۲۸٪	-۲۸٪	۱۳۷۵
۲۰٪	۴۸٪	۳۱٪	-۷٪	۳٪	۱۳۷۶
-۱۳٪	۲۴٪	-۱۵٪	-۳۱٪	-۲۶٪	۱۳۷۷
۱۰٪	-۳۱٪	-۳٪	-۱۱٪	-۱۴٪	۱۳۷۸

مأخذ : محاسبات آماری از جدول ۲۴

جدول شماره ۲۶

میانگین					
صادرات صنعتی	سهم صادرات صنعتی در کل صادرات	سهم صادرات صنعتی در صادرات غیر نفتی	سهم صادرات صنعتی در ارزش افزوده صنعت	سهم صادرات صنعتی در تولید ناخالص ملی	
سراشه					
\$ ۳/۲۱	۱۱%	۷۴%	۱۴%	۱/۳۷%	۱۳۴۱-۴۶
\$ ۴/۹۲	۷%	۴۷%	۱۱%	۱/۳۱%	۱۳۴۷-۵۱
\$ ۸/۸۴	۲%	۴۹%	۷%	۰/۶۷%	۱۳۵۲-۵۶
\$ ۴/۴۳	۲%	۳۳%	۲%	۲/۲۰%	۱۳۵۷-۶۷
\$ ۱۱/۵۸	۴%	۲۶%	۵%	۰/۶۵%	۱۳۶۸-۷۳
\$ ۱۶/۲۵	۵%	۳۲%	۴%	۰/۶۵%	۱۳۷۴-۷۸

مأخذ : محاسبات آماری از جدول ۲۴

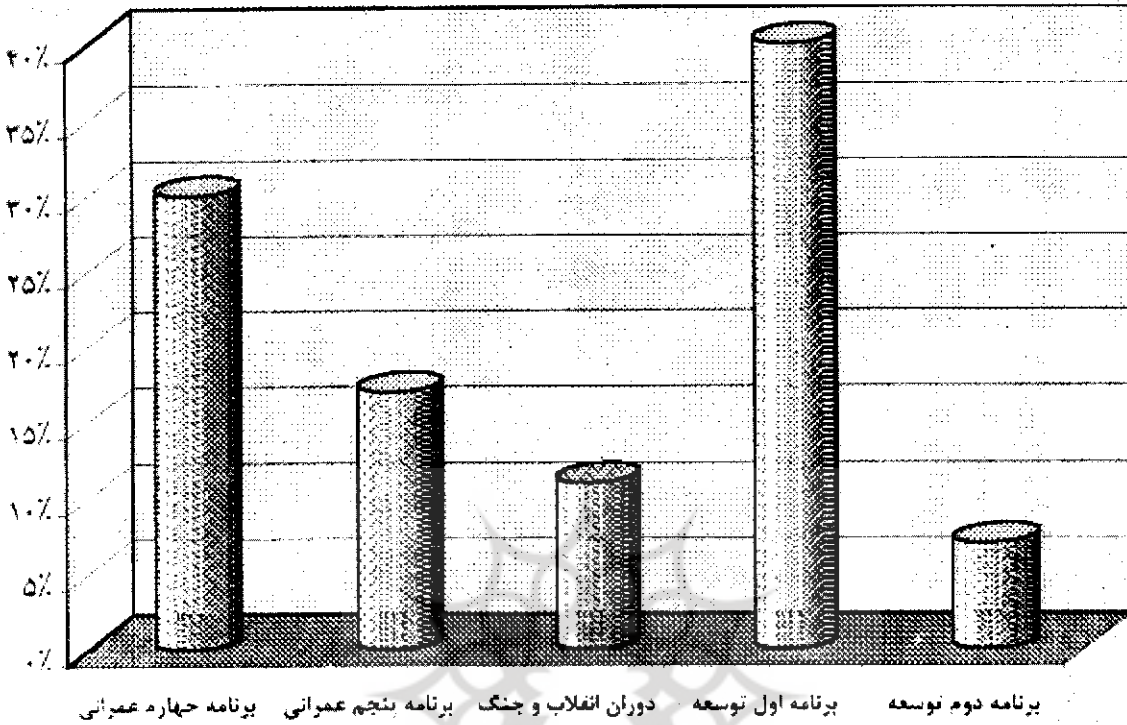
جدول شماره ۲۷

میانگین رشد					
صادرات صنعتی	سهم صادرات صنعتی در کل صادرات	سهم صادرات صنعتی در صادرات غیر نفتی	سهم صادرات صنعتی در ارزش افزوده صنعت	سهم صادرات صنعتی در تولید ناخالص ملی	
سراشه					
۵%	-۱۱%	-۱%	-۶%	-۱%	۱۳۴۱-۴۶
۱۶%	-۲%	-۹%	۲%	۴%	۱۳۴۷-۵۱
۶%	-۲۴%	-۱%	-۱۸%	-۲۱%	۱۳۵۲-۵۶
۵%	۲۴%	۷%	۱۴%	۱۵%	۱۳۵۷-۶۷
۲۴%	۱۹%	-۳%	۲۲%	۲۸%	۱۳۶۸-۷۳
-۳%	۰/۲۰%	۵%	-۲۰%	-۱۷%	۱۳۷۴-۷۸

مأخذ : محاسبات آماری از جدول ۲۵

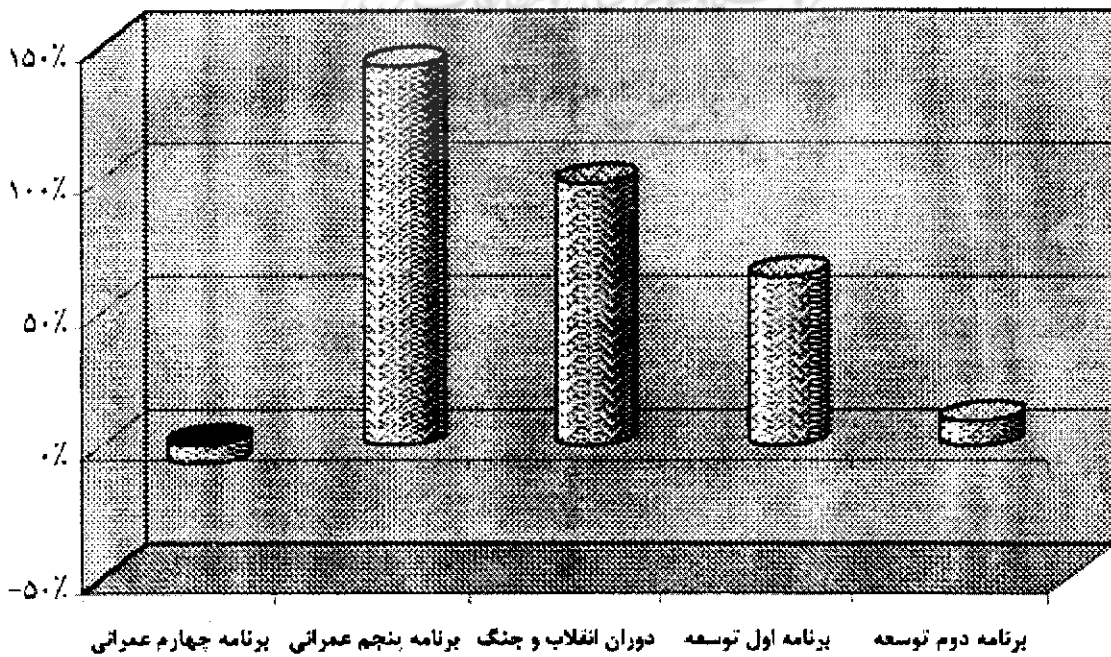
نمونه شماره ۱:

معدل نرخ رشد ارزش صادرات صنایع شیمیایی

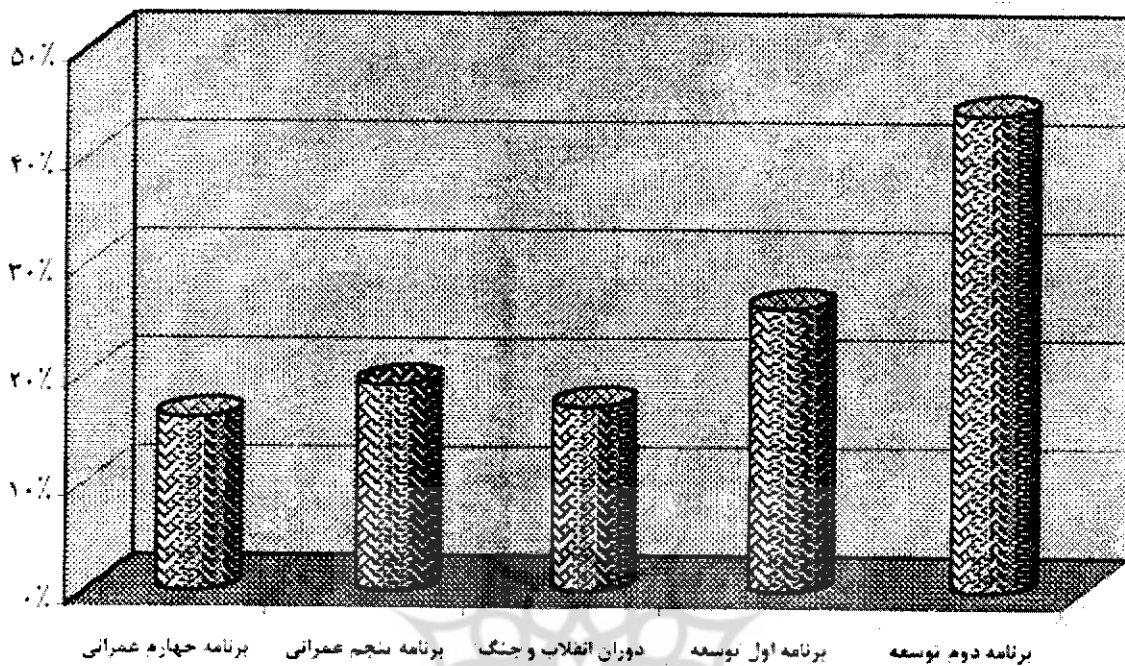
نمونه شماره ۲:

معدل نرخ رشد سرمایه گذاری در صنایع شیمیایی

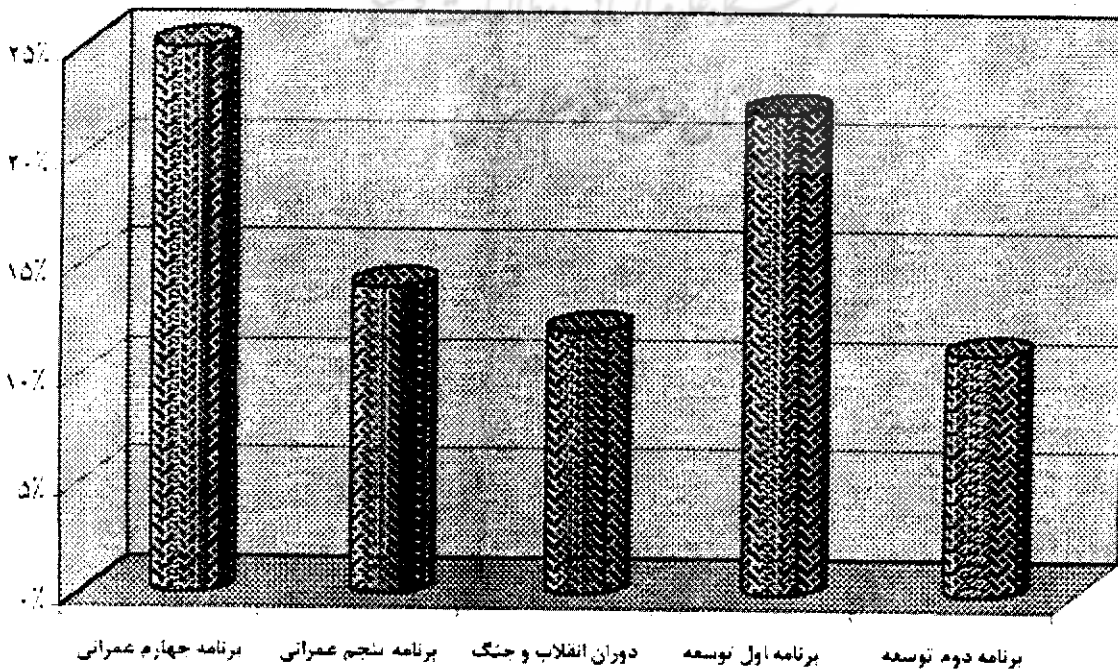
نمودار شماره ۳:

میانگین سهم صادرات صنایع شیمیایی در کل صادرات صنعتی

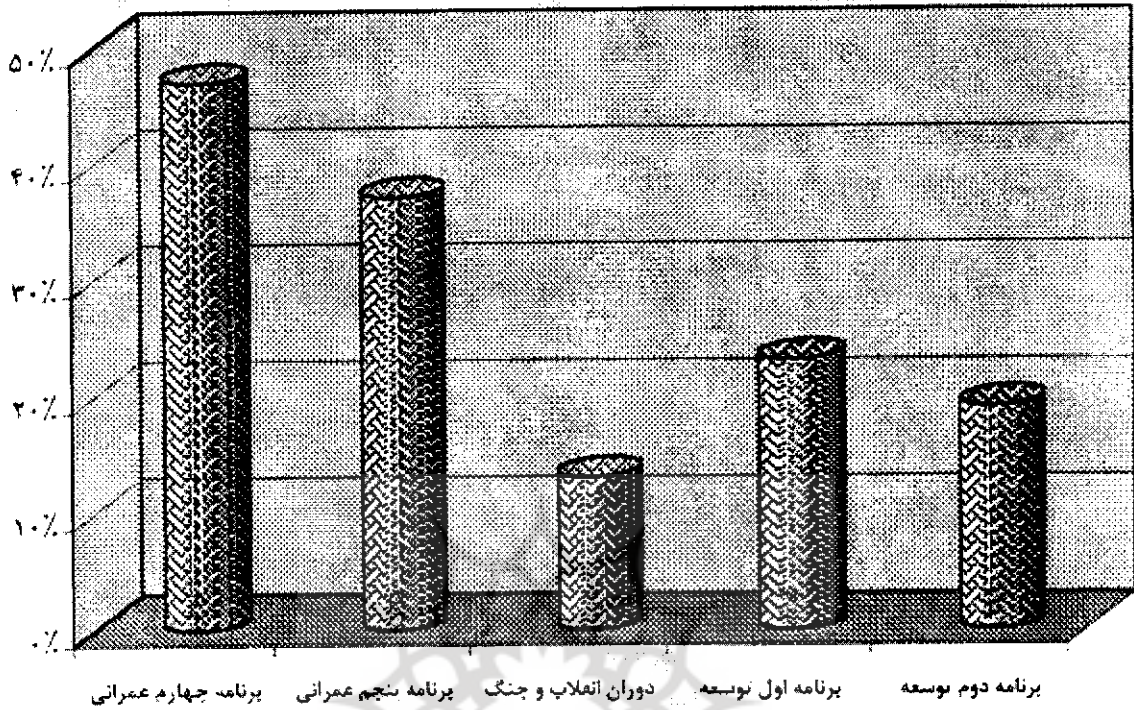
نمودار شماره ۴:

میانگین سهم سرمایه‌گذاری صنایع شیمیایی در کل سرمایه‌گذاری صنعتی

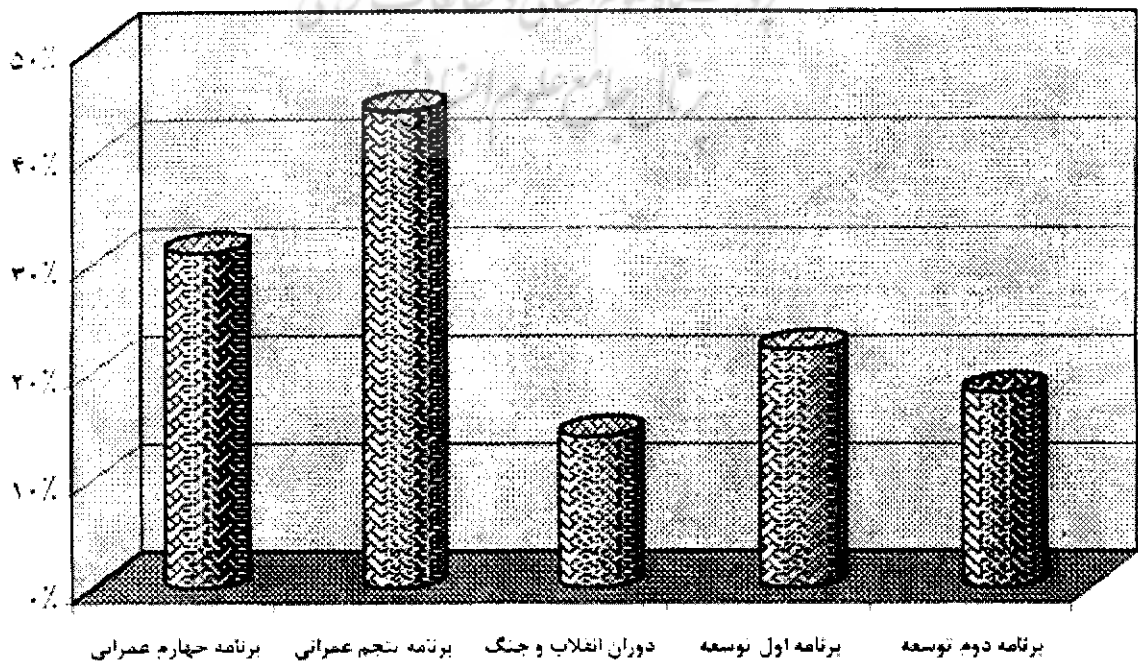
نموار شماره ۵:

معدل نرخ رشد ارزش افزوده صنایع شیمیایی

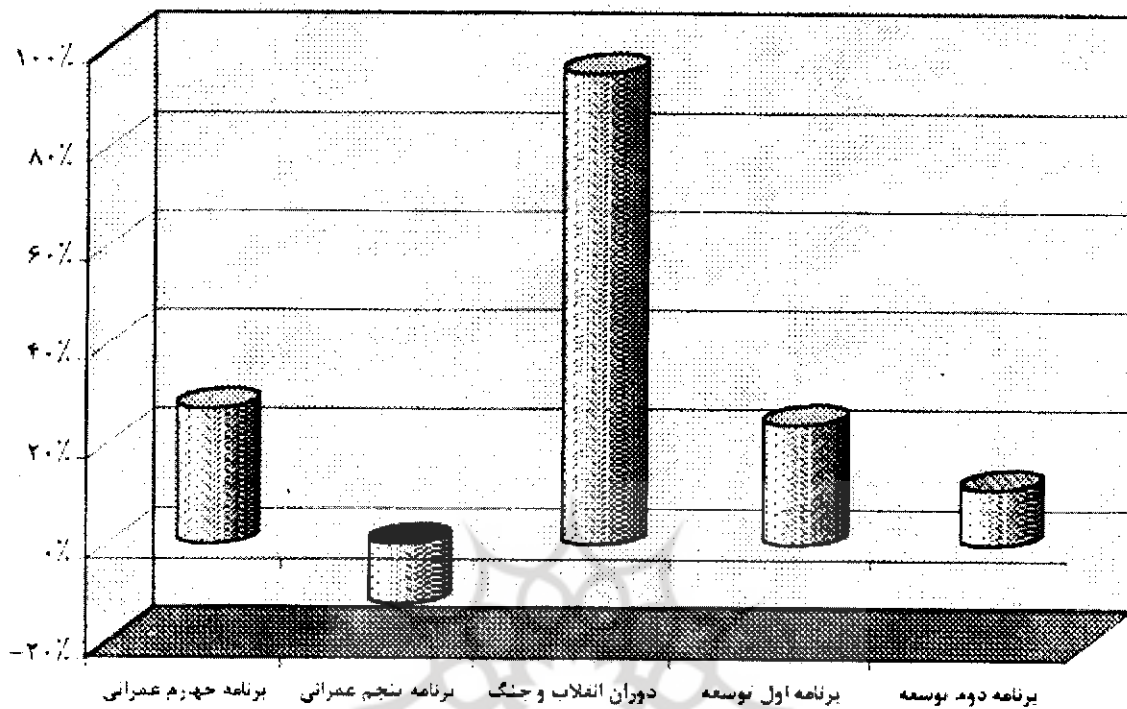
نموار شماره ۶:

معدل نرخ رشد ارزش افزوده صنایع فلزی

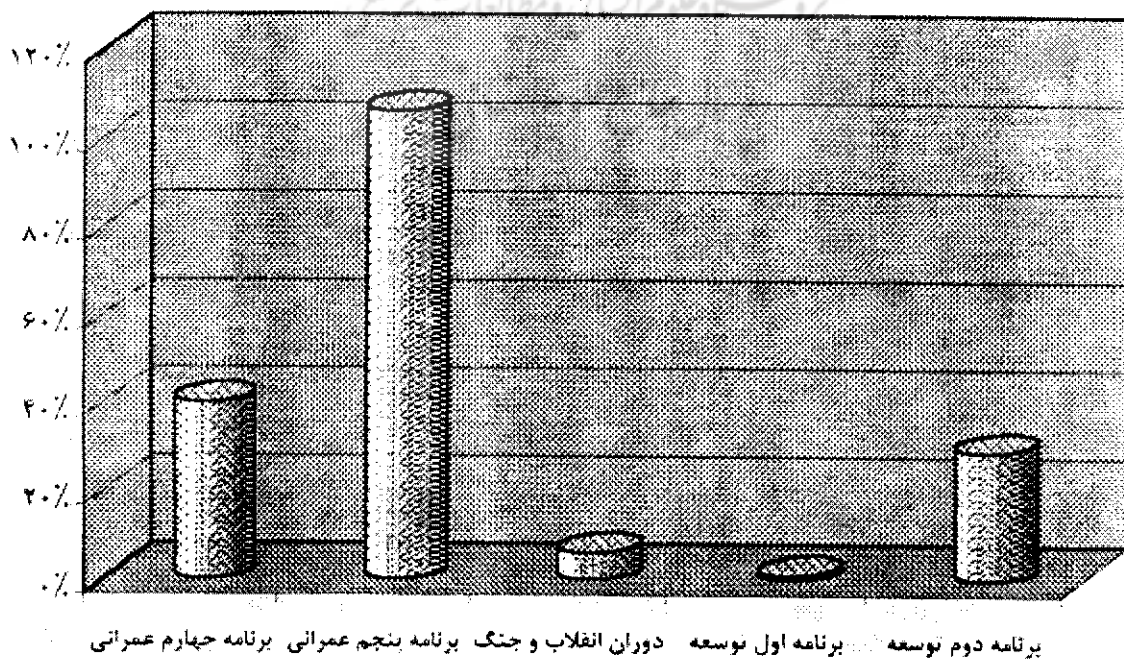
نموار شماره ۷:۵

معدل نرخ رشد ارزش صادرات صنایع فلزی

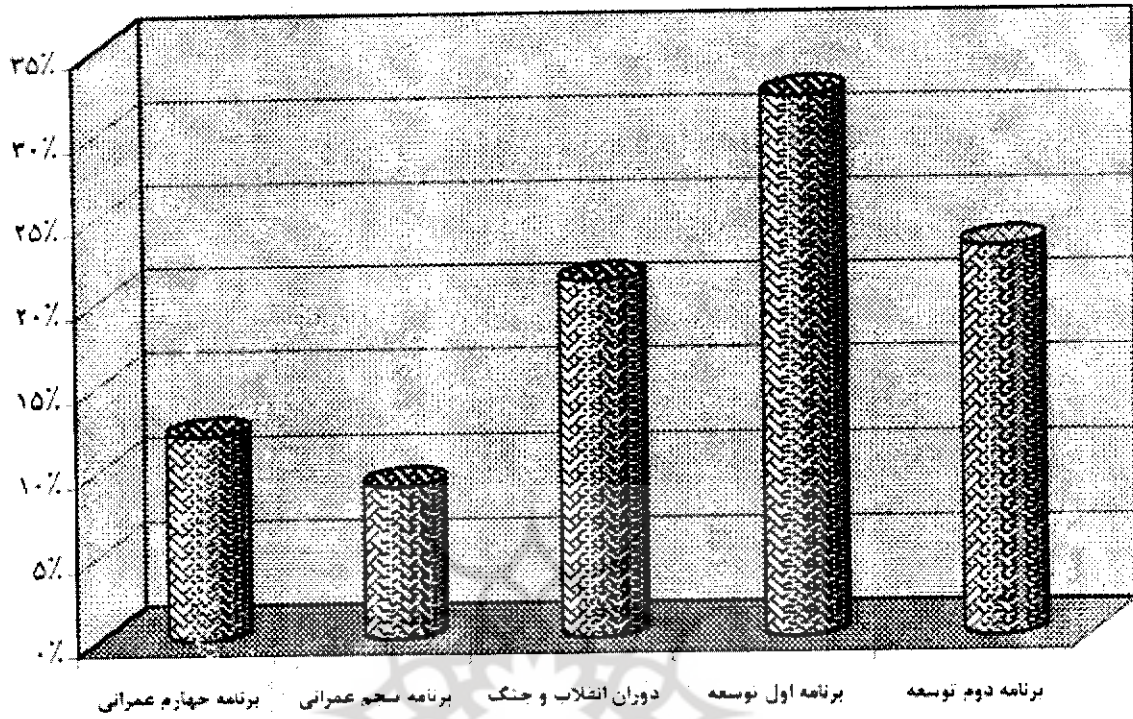
نموار شماره ۸:۵

معدل نرخ رشد سرمایه گذاری در صنایع فلزی

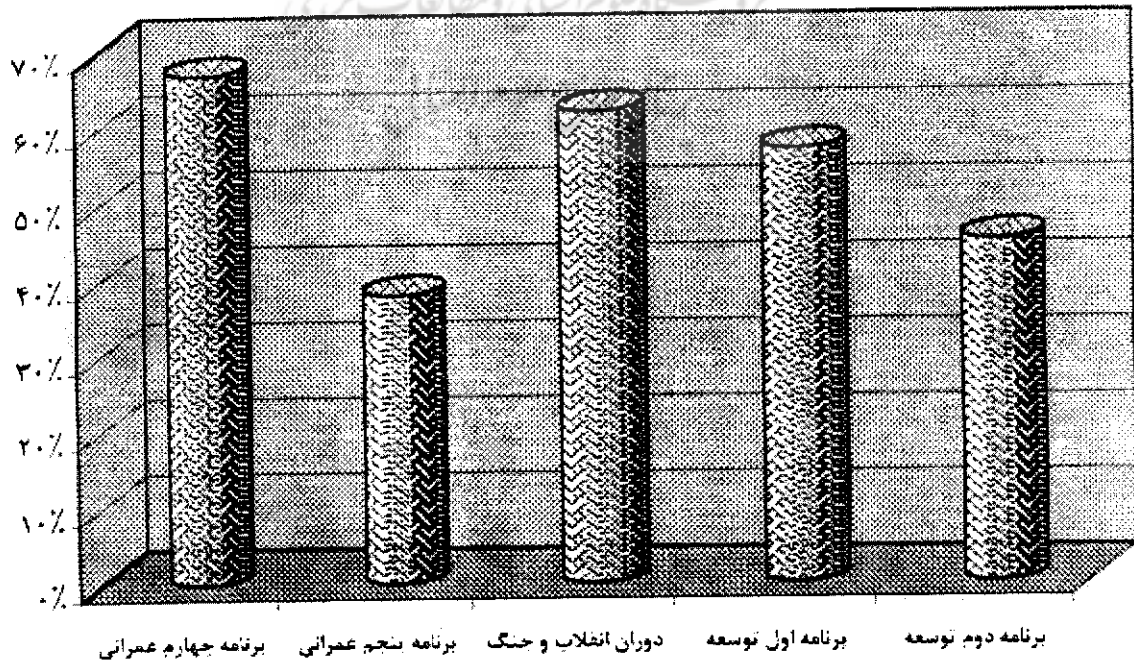
نموار شماره ۹:۵

میانگین سهم صادرات صنایع فلزی در کل صادرات صنعتی

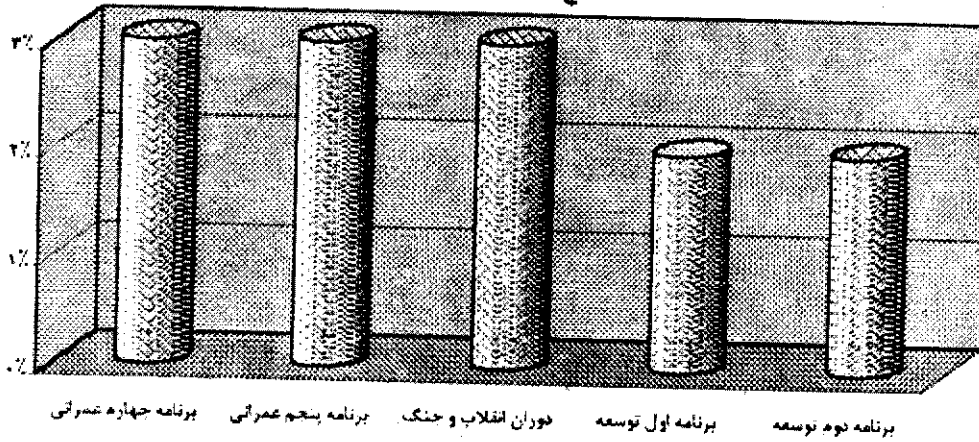
نموار شماره ۱۰:۵

میانگین سهم سرمایه‌گذاری صنایع فلزی در کل سرمایه‌گذاری صنعتی

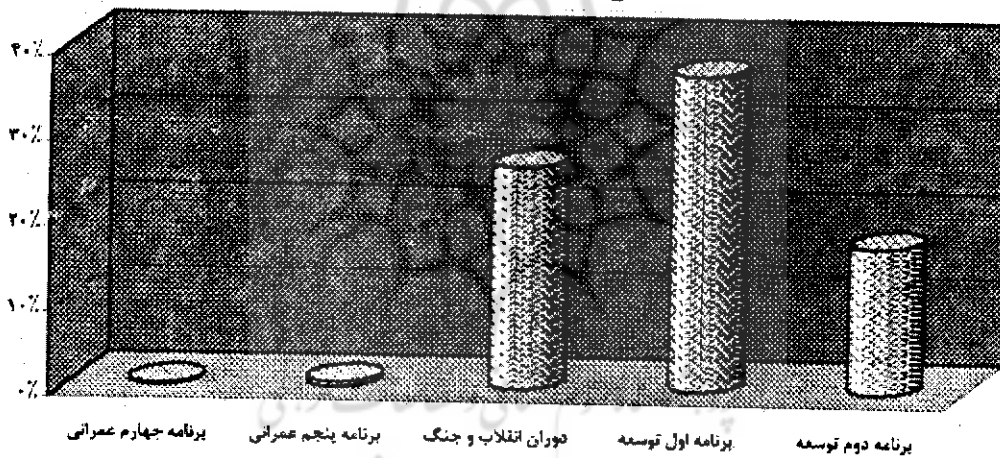
نمور شماره ۱۱:۵

معدل نرخ رشد در آمد بقیه جهان

نمور شماره ۱۲:۵

معدل نرخ رشد قیمت واقعی ارز صادراتی

نمور شماره ۱۳:۵

معدل نرخ رشد قیمت نسبی

